D119555 DC-Cam

Mapping Report: KAMPONG CHAM (03)

Searching for the truth.

DOCUMENTATION CENTER of CAMBODIA

DC-Cam • P.O. Box 1110 • Phnom Penh • Cambodia • Tel.: + 855-23-211875 • Fax.: + 855-23-210358
E-mail: dccam@bigpond.com.kh • Internet home page: http://welcome.to/dccam

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០២

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ: **២៩ ឧសភា ២០០២**
រយៈកំពស់ (N) **១២°២០'០០:០៣"**
GPS(File#): **R០៥២៩០៨A**

លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង(ID No): **០៣០២១១**
រយៈទទឹង(E) **១០៥°១១'៣២:៥៣"** លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន
ពេលវេលា: **៣:០៥** ទីតាំង: **សម្ងាប់**

ឈ្មោះទីតាំង: **អណ្តូងតាស៊ុន**
ភូមិ: **ចម្ការអណ្តូង** ឃុំ: **ចម្ការអណ្តូង**
ស្រុក: **ចម្ការលើ** ខេត្ត: **កំពង់ចាម**
ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម: តំបន់: ស្រុក:

១.គុក
មន្ទីរសួរចម្លើយ .....
ពីមុនជាគុក .....
គោលបំណងនៃការកសាង ....
សាលា .....
វត្ត .....
ផ្ទះ .....
ផ្សេងៗ .....

២. ទីតាំងសាកសព
រណ្តៅ .....
ផ្ទៃ .....
ដាលស្រែ .....
ទន្លេ ឬបឹង .....
អណ្តូង .....√.....
កន្លែងសម្ងាប់ .....
ផ្សេងៗ .....

៣.បូជនីយដ្ឋាន
វត្ត .....
ចេតិយ .....
ឥដ្ឋ ឬក្បឿង .....
ឈើ .....
ផ្សេងៗ .....
ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់.....
.....

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិត:
យើងបានចាកចេញពីសាលាឃុំចម្ការអណ្តូងនេះមកទីសង្កាត់លិចប្រហែលពាក់ឡូម៉ែត្រ រួចបត់មកទីសង្កាត់ត្បូងប្រហែល ២ក៏ឡូម៉ែត្រតាមផ្លូវគ្រួសក្រហមមួយខ្សែ ទើបបត់មកទីសង្កាត់លិចវិញប្រហែល៥០០ម៉ែត្រទៀតទើបដល់។

សាក្សី: ឈ្មោះ: **ម៉ែន មួង** អាយុ:**៤៨ឆ្នាំ** ភេទ:**ប្រុស**
អាសយដ្ឋាន: ភូមិ: **ចម្ការអណ្តូង** ឃុំ: **ចម្ការអណ្តូង** ស្រុក: **ចម្ការលើ** ខេត្ត: **កំពង់ចាម**
ទូរស័ព្ទលេខ: **គ្មាន** មុខងារបច្ចុប្បន្ន: **ប្រធានឃុំចម្ការអណ្តូង** មុខងារក្នុងរបប
ខ្មែរក្រហម: **កងចល័ត**។

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ:**ប្រហែល១០០០នាក់** រណ្តៅ: **២អណ្តូង** ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ផ្សេងៗ
យោងទៅតាមសាក្សី: ..... វត្ថុសាយការណ៍: .....
ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ ផ្សេងៗ .....
រូបថត:**សាក្សី និងទីតាំង** លេខស៊ុមហ្វីល:**១៦៥០** លេខហ្វីល:**១៣, ១៦, ១៧, ១៩**
ឯកសារខ្មែរក្រហមឬឯកសារផ្សេងៗទៀត.....

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេប:
មានប្រជាជនជម្លៀសជាច្រើននាក់ ជាត្រូវដឹកយកមកសម្ងាប់នៅក្នុងអណ្តូងទឹកជាច្រើននៅក្នុងឃុំចម្ការអណ្តូងក្នុងនេះក៏មានអណ្តូងទឹកពីរបស់តាស៊ុនដែរ។ ការសម្ងាប់នេះបានធ្វើឡើងនៅមុនពេលដែលគណៈ៨៧០ចេញសេចក្តីប្រកាសចាំឈប់ឮមានការសម្ងាប់មនុស្សតទៅទៀត។

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវ: **សូមស្តាប់ការស្សែត និងអានរបាយការណ៍កំពង់ចាមឆ្នាំ២០០២។**

បំពេញដោយ: **ផេង ពង្សវ៉ាសុី**
ថ្ងៃទី**៤** ខែ**កក្កដា** ឆ្នាំ**២០០២**
ពេលវេលា: **១១:១០**

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]
MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2002

SITE FORM

Date: May 29, 2002
Latitude: N 12º 20' 00:03"
Time: 3:35

ID no: 030211
Longitude: E 105º 11' 32:53"
Location: Killing Site

Team: Rasy, Sin Khin, Pon
File #: R052908A

Site Name: Andaung Ta Sun [Kh]: អណ្តូងតាស៊ុន
District: Chamkar Leu
K. Geo Zone:

Sub-district: Chamkar Andaung
Region:

Province: Kampong Cham
Village: Chamkar Andaung
District:

1. Prison		(2. Burial site)		3. Memorial	
Interrogation Ctr.		Pit		Wat	
Previous Prison		Kiln		Stupa	
Purpose Built		Rice paddy		Brick/tile	
School		River/lake		Wooden	
Wat		Well	√	Other	
House		Execution			
Other		Other			

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :
We left from Chamkar Andaung sub-district office about 3 kilometers a long the road adjacent rubber plantation, then, turn to the gravel-road in the south about 2 kilometers and turn again to the road in the west about 500 meters.

WITNESS: Name: Men Muong Age: 48 Sex: Male
ADDRESS: Village: Chamkar Andaung Leu Sub-district: Chamkar Andaung District: Chamkar
Province: Kampong Cham Occupation:
Chief of Chamkar Andaung Sub-district Telephone: No

Estimated number of victim: about 1000 Pits: 2 wells Other _____
[according to the witness: ..... Report: .....]
Photos: √ Roll Number: 1650 Shots number 13, 16, 17, 19 Documents: _

Interview:
Many evacuees were taken from any places to be killed at different wells in Chamkar Andaung sub-district, including one belonged to Ta sun. This killing was happened before marked the end of slaughter pursuant to circular issued by office 870.

Comments: Please, listen to the tap and go through "Kampong Cham report".

Completed by: Pong rasy PHENG
Date: July 4, 2002, time: 10:45

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០២

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ: **២៩ ឧសភា ២០០២** លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង(ID No): **០៣០២១២**

រយៈកំពស់ (N) **១២°២១'១៣:៥៣"** រយៈទទឹង(E)**១០៥°១២'៥៩:៩៩"** លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន

GPS(File#): **R០៥២៩០៨B** ពេលវេលា: **៣:៣៥** ទីតាំង: **សម្ងាប់ និង គុក**

ឈ្មោះទីតាំង: **ចម្ការកៅស៊ូគីឡូម៉ែត្រ២** ភូមិ: **លេខ ២** ឃុំ: **ចម្ការអណ្តូង**

ស្រុក: **ចម្ការលើ** ខេត្ត: **កំពង់ចាម** ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម: តំបន់: ស្រុក:

១.គុក

មន្ទីរសួរចម្លើយ .....
ពីមុនជាគុក .....
គោលបំណងនៃការកសាង .....
សាលា .....
វត្ត .....
ផ្ទះ .....
ផ្សេងៗ .....√.....

២. ទីតាំងសាកសព

រណ្តៅ .....√.....
ល្អាង .....
ភ្លាលស្រែ .....
ទន្លេ ឬបឹង .....
អណ្តូង .....
កន្លែងសម្ងាប់ .....
ផ្សេងៗ .....

៣.បូជនីយដ្ឋាន

វត្ត .....
ចេតិយ .....
ឥដ្ឋ ឬក្បឿង .....
ឈើ .....
ផ្សេងៗ .....
ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់.....
.....

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិត:
ទីតាំងនេះស្ថិតនៅចំងាយប្រហែល៥០ម៉ែត្រពីផ្លូវចម្ការកៅស៊ូ (ទីសង្កៅពីកំពង់ចាម មក ចម្ការលើ) ហើយដែលបច្ចុប្បន្នបានត្រូវប្រើប្រាស់ជាការិយាល័យរបស់កងជីវពលការពារចម្ការកៅស៊ូចម្ការអណ្តូង។

សាក្សី: ឈ្មោះ: **ផែង ពល** អាយុ:**៤៨ឆ្នាំ** ភេទ:**ស្រី**

អាសយដ្ឋាន: ភូមិ: **លេខ ១** ឃុំ: **ចម្ការអណ្តូង** ស្រុក: **ចម្ការលើ** ខេត្ត: **កំពង់ចាម**

ទូរស័ព្ទលេខ: **គ្មាន** មុខងារបច្ចុប្បន្ន: **កម្មករចម្ការកៅស៊ូ** មុខងារក្នុងរបប

ខ្មែរក្រហម: **កម្មករ**។

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ:**រាប់រយនាក់** រណ្តៅ:**៣០-៤០** ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ផ្សេងៗ .....

យោងទៅតាមសាក្សី:..... របាយការណ៍:.....

ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ ផ្សេងៗ.....

រូបថត:**សាក្សី និងទីតាំង** លេខដុំហ៊ីល:**១៦៥០** លេខហ៊ីល:12, 20

ឯកសារខ្មែរក្រហមឬឯកសារផ្សេងៗទៀត.....

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេប:

នៅឆ្នាំ១៩៧៦-៧៧ មន្ទីរសន្តិសុខមួយបានកើតឡើងដែលគ្រប់គ្រងដោយឃុំចម្ការអណ្តូង។ ការសម្ងាប់មនុស្សបានចាប់ផ្តើមតាំងពីពេលនោះមក និងបន្តរហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៨ទើបឈប់ បន្ទាប់ពីមានសារចរណ៍របស់គណៈ៧៧០ចាត្បិចាប់ការសម្ងាប់នេះ។

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវ: **សូមស្តាប់ការសែ្សត និងអានរបាយការណ៍កំពង់ចាមឆ្នាំ២០០២។**

បំពេញដោយ: **ផែង ពង្សរ៉ាស៊ី**
ថ្ងៃទី**៤** ខែ**កក្កដា** ឆ្នាំ**២០០២**
ពេលវេលា**៩:១០**

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]
MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2002

SITE FORM

Date: May 29, 2002
Latitude: N 12º 21' 13:53"
Time: 3:35

ID no: 030212
Longitude: E 105º 12' 59:99"
Location: Killing Site and Prison

Team: Rasy, Sin Khin, Pon
File #: R052908B

Site Name: Chamkar Kaosou Km #2
District: Chamkar Leu
K. Geo Zone:

[Kh]: ចម្ការកៅស៊ូគីឡូម៉ែត្រ ២
Sub-district: Chamkar Andaung
Region:

Province: Kampong Cham
Village: Lekh 2 (Number 2)
District:

1. Prison		2. Burial site		3. Memorial	
Interrogation Ctr.		Pit	√	Wat	
Previous Prison		Kiln		Stupa	
Purpose Built		Rice paddy		Brick/tile	
School		River/lake		Wooden	
Wat		Well		Other	
House		Execution			
Other	√	Other			

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :
This site is located 50 meter from a road adjacent to the rubber plantation (Kampong Cham- Chamkar Leu) and is being used as office of militiamen guarding rubber plantation of Chamkar Andaung.

WITNESS: Name: Pheng Pul Age: 48 Sex: Female
ADDRESS: Village: Lekh 1 (Number 1) Sub-district: Chamkar Andaung District: Chamkar Leu Province: Kampong Cham Identity: Rubber plantation worker
Telephone: No

Estimated number of victim: 300-400 Pits: 30-40 Other _____
[according to the witness: ..... Report: .....]
Photos: √ Roll Number: 1650 Shots number 12, 20 Documents: _____

Interview:
The security office was founded between 1976-77, when execution took place. In 1978 marked the end of slaughter pursuant to a circular issued by office 870.

Comments: Please, listen to the tap and go through "Kampong Cham report".

Completed by: Pong rasy PHENG
Date: July 4, 2002, time: 8:50

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០២

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ: **២៧.ឧសភា. ២០០២** លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង(ID No): **០៣០៤០៣**

រយៈកំពស់ (N) **១២°០០'១៧:៩៥"** រយៈទទឹង(E)**១០៥°៥២'៥៨:២២"** លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS(File#): **R០៥២៧០៩A** ពេលវេលា: **៤:១៥** ទីតាំង: **ទីតាំងសម្ងាប់**

ឈ្មោះទីតាំង: **ព្រៃមន្ទីរកុមារ** ភូមិ: **ជ័យសម្បត្តិ** ឃុំ: **ដំបែរ** ស្រុក: **ដំបែរ** ខេត្ត: **កំពង់ចាម**

ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម: **បូព៌** តំបន់: **២១** ស្រុក:

១.គុក

មន្ទីរសួរចម្ងើយ .....
ពីមុនជាគុក .....
គោលបំណងនៃការកសាង .....
សាលា .....
វត្ត .....
ផ្ទះ .....
ផ្សេងៗ .....

២. ទីតាំងសាកសព

រណ្តៅ .....√.....
ល្អ .....
រាលស្រៃ .....
ទន្លេ ឬបឹង .....
អណ្តូង .....
កន្លែងសម្ងាប់ .....
ផ្សេងៗ .....

៣.បូជនីយដ្ឋាន

វត្ត .....
ចេតិយ .....
ឥដ្ឋ ឬក្បឿង .....
ឈើ .....
ផ្សេងៗ .....
ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់.....
.....

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិត:
ទីតាំងនេះស្ថិតនៅត្រង់គីឡូម៉ែត្រលេខ២៤នៃផ្លូវជាតិលេខ៧៣ ចំកខាងត្បូងប្រហែល៥០០ម៉ែត្រ។

សាក្សី: ឈ្មោះ: **មុំ អៀច** អាយុ:**៧២ឆ្នាំ** ភេទ:**ប្រុស** អស័យដ្ឋាន: ភូមិ: **ជ័យសម្បត្តិ** ឃុំ:**ដំបែរ** ស្រុក:**ដំបែរ** ខេត្ត: **កំពង់ចាម** ទូរស័ព្ទលេខ:**គ្មាន** មុខងារបច្ចុប្បន្ន:**កសិករ** មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម: **គ្រូបង្រៀន**។

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ: **ប្រហែល ៦០០** រណ្តៅ: **៣** ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ផ្សេងៗ .....
យោងទៅតាមសាក្សី: **ហិន គឿ និងខ្លួនគាត់** របាយការណ៍:.....
ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ ផ្សេងៗ..... រូបថត:**សាក្សី និងទីតាំង** លេខដុំហ៊ីល:**១៦១៥**
លេខហ៊ីល:3A, 4A, 7A ឯកសារខ្មែរក្រហមឬឯកសារផ្សេងៗទៀត.....

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេប:

មន្ទីរកុមារគឺជាអតីតមន្ទីរសម្រាប់ដាក់កុមារដែលគ្មានឪពុកម្តាយនៅក្នុងចន្លោះឆ្នាំ១៩៧៥-៧៦។ ប៉ុន្តែចោះជាយ៉ាងនេះក្តី មន្ទីរនេះបានផ្ទាស់ប្តូរជាកន្លែងកម្ទេចមនុស្សនៅក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៧៧-៧៨។

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវ: **សូមស្តាប់ការសែ្សត និងអានរបាយការណ៍កំពង់ចាមឆ្នាំ២០០២។**

បំពេញដោយ: **ផេង ពង្សវ៉ាសុី**
ថ្ងៃទី**៣** ខែ**កក្កដា** ឆ្នាំ**២០០២**
ពេលវេលា **៣:៣៨**

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]
MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2002

SITE FORM

Date: May 27, 2002 ID no: 030403 Team: Rasy, Sin Khin, Pon
Latitude: N 12º 00' 17:95" Longitude: E 105º 52' 58:22" File #: R052709A
Time: 4:15 Location: Killing Pits

Site Name: Prey Munty Koma [Kh]: ព្រៃមន្ទីរកុមារ Province: Kampong Cham
District: Dambe Sub-district: Dambe Village: Chey Sambatt
K. Geo Zone: Eastern Region 21 District:

1. Prison		(2. Burial site)		3. Memorial	
Interrogation Ctr.		Pit	√	Wat	
Previous Prison		Kiln		Stupa	
Purpose Built		Rice paddy		Brick/tile	
School		River/lake		Wooden	
Wat		Well		Other	
House		Execution			
Other		Other			

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :
This site is located in 500 meters south of National road #73 at Kilometer 24.

WITNESS: Name: Mom Iech Age: 72 Sex: Male
ADDRESS: Village: Chey Sambatt Sub-district: Dambe District: Dambe
Province: Kampong Cham Identity: Farmer Telephone: No
KR occupation: Teacher

Estimated number of victim: about 600 Pits: 3 Other _____
[according to the witness: Horn Kie and him self Report:.....]
Photos: √ Roll Number: 1651 Shots number 3A, 4A, 7A Documents: ____

Interview: Munty Komar (Child Shelter) was a center created to house parentless children between 1975 and 1976. However, the center was transformed into extermination site during 1977-78.

Comments: Please, listen to the tap and go through "Kampong Cham report".

Completed by: Pong rasy PHENG
Date: July 3, 2002, time: 3:00

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា
កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅខ្មៅក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០២

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ: **២៨.ឧសភា. ២០០២** លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង(ID No): **០៣០៤០៤**
រយៈកំពស់ (N) **១១°៥៩'៤០:៣៣"** រយៈទទឹង(E)**១០៥°៥១'០៧:៣២"** លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន
GPS(File#): **R០៥២៨០៦A** ពេលវេលា: **១:១០** ទីតាំង: **ទីតាំងសម្ងាប់**

ឈ្មោះទីតាំង: **វត្តថ្មី**

ភូមិ: **ឈើទាលជ្រុំ** ឃុំ: **គោកស្រុក** ស្រុក: **ដំបែរ** ខេត្ត: **កំពង់ចាម** ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបប
ខ្មែរក្រហម: **បូព៌** តំបន់: **២១** ស្រុក:

១.គុក
មន្ទីរសួរចម្លើយ .....
ពីមុនជាគុក .....
គោលបំណងនៃការកសាង ....
សាលា .....
វត្ត .....
ផ្ទះ .....
ផ្សេងៗ .....

២. ទីតាំងសាកសព
រណ្តៅ .....√.....
ល្អាង .....
វាលស្រែ .....
ទន្លេ ឬបឹង .....
អណ្តូង .....√.....
កន្លែងសម្ងាប់ .....
ផ្សេងៗ .....

៣.ប្រជនីយដ្ឋាន
វត្ត .....
ចេតិយ .....
ឥដ្ឋ ឬក្បឿង .....
ឈើ .....
ផ្សេងៗ .....
ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់.....
.....

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិត:
ស្ថិតនៅខាងជើងផ្លូវជាតិលេខ៧៣ ត្រង់គីឡូម៉ែត្រលេខ ១៩។

សាក្សី: ឈ្មោះ: **នាង ខន** អាយុ:**៦៦ឆ្នាំ** ភេទ:**ប្រុស**
អាសយដ្ឋាន: ភូមិ: **ឈើទាលជ្រុំ** ឃុំ:**គោកស្រុក** ស្រុក: **ដំបែរ** ខេត្ត: **កំពង់ចាម**
ទូរស័ព្ទលេខ:**គ្មាន** មុខងារបច្ចុប្បន្ន:**កសិករ** មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម: **គ្រូបង្រៀន។**

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ: **ច្រើនជាង ៤០** រណ្តៅ: **២ (អណ្តូង១ និង រណ្តៅ១)**
ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ផ្សេងៗ ..... យោងទៅតាមសាក្សី: .....
របាយការណ៍:..... ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ ផ្សេងៗ.....
រូបថត:**សាក្សី និងទីតាំង** លេខដុំហ៊ីល:**១៦១៥** លេខហ៊ីល: 10A
ឯកសារខ្មែរក្រហមឬឯកសារផ្សេងៗទៀត.....

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេប:

នៅឆ្នាំ១៩៧៨ មានប្រជាជនមូលដ្ឋានជាច្រើននាក់បានត្រូវសម្ងាប់ចាំងអស់ដោយសារតែពួកគាត់មិនព្រមចាកចេញទៅកាន់ខេត្តកំពង់ធំ និងកំពង់ស្ពឺ ដោយខ្មែរក្រហមខាងភូមិភាគនិរតី។

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវ: **សូមស្តាប់ការសែ្សត និងអានរបាយការណ៍កំពង់ចាមឆ្នាំ២០០២។**

បំពេញដោយ: **ដេត ពស្សរាស្ពឺ**
ថ្ងៃទី**៣** ខែ**កក្កដា** ឆ្នាំ**២០០២**
ពេលវេលា **៣:៣៨**

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]
MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2002

SITE FORM

Date: May 28, 2002
Latitude: N 11º 59' 40:33"
Time: 1:10

ID no: 030404
Longitude: E 105º 51' 07:32"
Location: Killing Site

Team: Rasy, Sin Khin, Pon
File #: R052806A

Site Name: Wat Thmey
District: Dambe
K. Geo Zone: Eastern

[Kh]: ទន្លេថ្មី
Sub-district: Kok Srok
Region 21

Province: Kampong Cham
Village: Chheu Teal Chrum
District:

1. Prison		2. Burial site		3. Memorial	
Interrogation Ctr.		Pit	√	Wat	
Previous Prison		Kiln		Stupa	
Purpose Built		Rice paddy		Brick/tile	
School		River/lake		Wooden	
Wat		Well	√	Other	
House		Execution			
Other		Other			

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :
In the north of National road # 73 at Kilometer #19.

WITNESS: Name: Neang Khan — Age: 66 — Sex: Male
ADDRESS: Village: Chheu Teal Chrum — Sub-district: Kok Srok — District: Dambe
Province: Kampong Cham — Identity: Village's chief — Telephone: No

Estimated number of victim: More than 40 — Pits: 2 (1 well & 1 pit) — Other
[according to the witness: ..... — Report: .....]
Photos: √ Roll Number: 1651 — Shots number 11A, — Documents:

Interview: In 1978, many local villagers were executed due to their refusal to be relocated to the provinces of Kampong Thom and Kampong Speu by the commend of KR from Southwest Zone.

Comments: Please, listen to the tap and go through "Kampong Cham report".

Completed by: Pong rasy PHENG
Date: July 3, 2002, time: 3:45

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០២

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ: **៣០ ឧសភា ២០០២** លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង(ID No): **០៣១៤០៧**

រយៈកំពស់ (N) **១១°៤៩'៤៣:១២"** រយៈទទឹង(E)**១០៥°០៧'០៤:២៥"**

លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS(File#): **R០៥៣០០៤A** ពេលវេលា: **១១:៤៥** ទីតាំង: **សម្ងាប់ និង គុក**

ឈ្មោះទីតាំង: **វិទ្យាល័យស្រីសន្ធរ** ភូមិ: **ព្រែកពោធិ៍ក្រោម** ឃុំ: **ព្រែកពោធិ៍**

ស្រុក: **ស្រីសន្ធរ** ខេត្ត: **កំពង់ចាម** ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម: តំបន់: ស្រុក:

១.គុក

មន្ទីរសួរចម្លើយ .....
ពីមុនជាគុក .....
គោលបំណងនៃការកសាង .....
សាលា .....√.....
វត្ត .....
ផ្ទះ .....
ផ្សេងៗ .....

២. ទីតាំងសាកសព

រណ្តៅ .....
ស្នូ .....
ភ្លៅស្រែ .....
ទន្លេ ឬបឹង .....
អណ្តូង .....√.....
កន្លែងសម្ងាប់ .....
ផ្សេងៗ .....

៣.បូជនីយដ្ឋាន

វត្ត .....
ចេតិយ .....
ឥដ្ឋ ឬក្បឿង .....
ឈើ .....
ផ្សេងៗ .....
ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់.....
.....

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិត:

យើងបានចាកចេញពីសាលាស្រុកស្រីសន្ធរឆ្ពោះមកទីសាងសង់ក្បឿងតាមផ្លូវក្រួសក្រហមមួយខ្សែដែលមានចម្ងាយប្រហែល ២គីឡូម៉ែត្រ។

សាក្សី: ឈ្មោះ: **តេក មាស** អាយុ:**៥៦ឆ្នាំ** ភេទ:**ស្រី**

អាសយដ្ឋាន: ភូមិ: **ព្រែកពោធិ៍ក្រោម** ឃុំ: **ព្រែកពោធិ៍** ស្រុក: **ស្រីសន្ធរ**

ខេត្ត: **កំពង់ចាម** ទូរស័ព្ទលេខ: **គ្មាន** មុខងារបច្ចុប្បន្ន: **ប្រជានេសាទ**

មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម: **អ្នកខោស**។

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ:**ប្រហែល៥០០នាក់** រណ្តៅ: **មិនដឹង** ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ផ្សេងៗ

យោធពៅតាមសាក្សី: ..... របាយការណ៍: .....

ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ផ្សេងៗ .....

រូបថត:**សាក្សី និងទីតាំង** លេខដុំហ្វីល:**១៦៥០** លេខហ្វីល: **២៦, ២៧**

ឯកសារខ្មែរក្រហមឬឯកសារផ្សេងៗទៀត.....

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេប:

មន្ទីរសន្តិសុខនេះបានត្រូវបង្កើតឡើងនៅក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៧៣-៧៤ បន្ទាប់ពីស្រុកស្រីសន្ធរបានក្លាយទៅជាតំបន់រំដោះ។ ឈ្លើយសឹកទាហានលន់ណុលជាច្រើននាក់បានត្រូវចាប់និងបញ្ជូនមកដាក់នៅក្នុងគុកនេះ ហើយក្រោយមកបាននាំយកទៅសម្ងាប់ចោលទាំងអស់។

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវ: **សូមស្តាប់ការសែ្សត និងអានរបាយការណ៍កំពង់ចាមឆ្នាំ២០០២។**

បំពេញដោយ: **ដេង ពង្សរ៉ាស៊ី**
ថ្ងៃទី**៤** ខែ**កក្កដា** ឆ្នាំ**២០០២**
ពេលវេលា: **៧:៤៥**

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]
MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2002

SITE FORM

Date: May 30, 2002
Latitude: N 11º 49' 43:12"
Time: 11:45

ID no: 031407
Longitude: E 105º 07' 04:25"
Location: Prison and Killing site

Team: Rasy, Sin Khin, Pon
File #: R053004A

Site Name: Srey Santhor High School[Kh]: វិទ្យាល័យស្រីសន្ធរ
District: Srey Santhor
K. Geo Zone:

Sub-district: Prek Po
Region:

Province: Kampong Cham
Village:Prek Po Kraom
District:

1. Prison		2. Burial site		3. Memorial	
Interrogation Ctr.		Pit	√	Wat	
Previous Prison		Kiln		Stupa	
Purpose Built		Rice paddy		Brick/tile	
School	√	River/lake		Wooden	
Wat		Well		Other	
House		Execution			
Other		Other			

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE:
We left from District office of Srey Santhor straight to the south on a gravel-road about 2 kilometers.

WITNESS: Name: Tek Meas
ADDRESS: Village: Prek Po Kraom
Province: Kampong Cham

Age: 56
Sub-district: Prek Po
Occupation: Farmer

Sex: Female
District: Srey Santhor
Telephone: No

Estimated number of victim: about 500
[according to the witness: .....]
Photos: √
Documents:

Pits: N/A
Report: .....
Roll Number: 1650

Other:
Shots number: 26, 27

Interview:
This security center was created in 1973-74 after Srey Santhor district became a liberated zone. Many prisoners of war (Lon Nol soldiers) were caught and sent and executed to this prison. This office was dissolved following 1976.

Comments: Please, listen to the tap and go through "Kampong Cham report".

Completed by: Pong rasy PHENG
Date: July 5, 2002, time: 7:31

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅខ្មៅក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០២

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ: **៣០ ឧសភា ២០០២**
លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង(ID No): **០៣១៤០៨**
រយៈកំពស់ (N) **១១°៥០'១១:៧0"**
រយៈទទឹង(E)**១០៥°0៧'0៩:៣0"**
លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS(File#): **R0៥៣00៧A**
ពេលវេលា:**២:២៥** ទីតាំង: **សម្ងាប់ និង គុក**

ឈ្មោះទីតាំង: **វត្តព្រៃកពោធិ៍មន្ទល** ភូមិ: **ព្រៃកពោធិ៍ក្រោម** ឃុំ: **ព្រៃកពោធិ៍**
ស្រុក: **ស្រីសន្ធរ** ខេត្ត: **កំពង់ចាម** ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម: តំបន់: ស្រុក:

១.គុក
មន្ទីរសួរចម្លើយ .....
ពីមុនជាគុក .....
គោលបំណងនៃការកសាង .....
សាលា .....
វត្ត .....√.....
ផ្ទះ .....
ផ្សេងៗ .....

២. ទីតាំងសាកសព
រណ្តៅ .....√.....
ស្នូ .....
រាលស្រែ .....
ទន្លេ ឬបឹង .....
អណ្តូង .....
កន្លែងសម្ងាប់ .....
ផ្សេងៗ .....

៣.បូជនីយដ្ឋាន
វត្ត .....
ចេតិយ .....
ឥដ្ឋ ឬក្បឿង .....
ឈើ .....
ផ្សេងៗ .....
ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់.....
.....

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិត:
ទីតាំងនេះស្ថិតនៅចំម្ងាយប្រហែល៥០០ម៉ែត្រពីសាលាស្រុកស្រីសន្ធរថែកខាងកើត។

សាក្សី: ឈ្មោះ: **ខៀត អួន** អាយុ:**៤១ឆ្នាំ** ភេទ: **ប្រុស**
អាសយដ្ឋាន: ភូមិ: **ព្រៃកពោធិ៍ក្រោម** ឃុំ: **ព្រៃកពោធិ៍** ស្រុក: **ស្រីសន្ធរ**
ខេត្ត: **កំពង់ចាម** ទូរស័ព្ទលេខ: **គ្មាន** មុខងារបច្ចុប្បន្ន: **ជាងម៉ាស៊ីន**
មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម: **កងចល័ត។**

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ: **៤00-៥00** រណ្តៅ: **៣0-៤0** ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ផ្សេងៗ
យោងទៅតាមសាក្សី: ..... របាយការណ៍: .....
ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ផ្សេងៗ .....
រូបថត:**សាក្សី និងទីតាំង** លេខដុំហ៊ីល:**១៦៥0** លេខហ៊ីល: **២៨, ៣0, ៣១, ៣២**
ឯកសារខ្មែរក្រហមឬឯកសារផ្សេងៗទៀត.....

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេប:
ទីតាំងសម្ងាប់នេះបានកើតឡើងនៅឆ្នាំ១៩៧៦ បន្ទាប់ពីមន្ទីរសន្តិសុខនៅវិទ្យាល័យស្រីសន្ធរត្រូវរំលាយចោល។ មានប្រជាជន១៧មេសា និងអ្នកជាប់និទ្ទាការពីសង្គមចាស់។

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវ: **សូមស្តាប់ការសែ្សត និងអានរបាយការណ៍កំពង់ចាមឆ្នាំ២00២។**

បំពេញដោយ: **ដេង ពង្សវ៉ាសុី**
ថ្ងៃទី**៥** ខែ**កក្កដា** ឆ្នាំ**២00២**
ពេលវេលា: **១១:៤៥**

MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2002

SITE FORM

Date: May 30, 2002
Latitude: N 11º 50' 11:70"
Time: 2:25

ID no: 031408
Longitude: E 105º 07' 09:30"
Location: Prison and Killing site

Team: Rasy, Sin Khin, Pon
File #: R053007A

Site Name: Wat Prek Po Mungkul
District: Srey Santhor
K. Geo Zone:

[Kh]: វត្តព្រែកពោធិ៍មង្គល
Sub-district: Prek Po
Region:

Province: Kampong Cham
Village:Prek Po Kraom
District:

1. Prison		2. Burial site		3. Memorial	
Interrogation Ctr.		Pit	√	Wat	
Previous Prison		Kiln		Stupa	
Purpose Built		Rice paddy		Brick/tile	
School		River/lake		Wooden	
Wat	√	Well		Other	
House		Execution			
Other		Other			

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE:
This site is far from the District office of Srey Santhor about 500 meters in the east.

WITNESS: Name: Tieng Aun | Age: 41 | Sex: Male
ADDRESS: Village: Prek Po Kraom | Sub-district: Prek Po | District: Srey Santhor
Province: Kampong Cham | Occupation: Mechanic | Telephone: No
KR Position: Mobile work brigade

Estimated number of victim: 400-450 | Pits: 30-40 | Other:
[according to the witness: ..... | Report: .....] | Photos: √
Roll Number: 1650 | Shots number: 28, 30, 31, 32
Documents:

Interview:
This site was created in 1976 after Srey Santhor High School prison was dissolved. Many people were escaped from Phom Penh and some Khmer Republic's officers were executed in many pits in Prek Po Mungkul pagoda.

Comments: Please, listen to the tap and go through "Kampong Cham report".

Completed by: Pong rasy PHENG
Date: July 5, 2002, time: 11:31

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅខ្មៅក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០២

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ: **៣០ ខសភា ២០០២**
លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង(ID No): **០៣១៤០៩**
រយៈកំពស់ (N) **១១°៥០'២២:៦៨"**
រយៈទទឹង(E)**១០៥°០៥'១៣:៨៦"**
លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS(File#): **R០៥៣០០៨A**
ពេលវេលា: **៤:០០** ទីតាំង: **សម្ងាប់**

ឈ្មោះទីតាំង: **ឡូញាង** ភូមិ: **ទួរក្រោម** ឃុំ: **ព្រែកពោធិ៍** ស្រុក: **ស្រីសន្ធរ**
ខេត្ត: **កំពង់ចាម** ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម: តំបន់: ស្រុក:

១.គុក
មន្ទីរសួរចម្លើយ .....
ពីមុនជាគុក .....
គោលបំណងនៃការកសាង .....
សាលា .....
វត្ត .....
ផ្ទះ .....
ផ្សេងៗ .....

២. ទីតាំងសាកសព
រណ្តៅ .....√.....
ស្នូ .....
រាលស្រែ .....
ទន្លេ ឬបឹង .....
អណ្តូង .....
កន្លែងសម្ងាប់ .....
ផ្សេងៗ .....

៣.ចូជនីយដ្ឋាន
វត្ត .....
ចេតិយ .....
ឥដ្ឋ ឬក្បឿង .....
ឈើ .....
ផ្សេងៗ .....
ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់.....
.....

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិត:
ស្ថិតនៅចម្ងាយប្រហែល៤០០ម៉ែត្រពីផ្លូវជំនក្នុងភូមិទីរក្រោម។

សាក្សី:
អាសយដ្ឋាន: ឈ្មោះ: **ចាំ ឆួន** អាយុ:**៥៣ឆ្នាំ** ភេទ: **ប្រុស**
ភូមិ: **ទួរក្រោម** ឃុំ: **ព្រែកពោធិ៍** ស្រុក: **ស្រីសន្ធរ**
ខេត្ត: **កំពង់ចាម** ទូរស័ព្ទលេខ: **គ្មាន** មុខងារបច្ចុប្បន្ន: **លក់គ្រឿងទេស**
មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម: **កសិករ**។

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ: **រាប់ពាន់នាក់** រណ្តៅ: **មិនអាចរាប់បាន** ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ផ្សេងៗ
យោងទៅតាមសាក្សី: ..... រចាយការណ៍: .....
ប្រភេទកន្លែងសម្ងាប់ផ្សេងៗ .....
រូបថត:**សាក្សី និងទីតាំង** លេខដុំហ្វីល:**១៦៥០** លេខហ្វីល: **៣៥, ៣៦**
ឯកសារខ្មែរក្រហមឬឯកសារផ្សេងៗទៀត.....

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេប:
ឡូញាង គឺជាដីនៅតាមមាត់ច្រាំងទន្លេមេគង្គ។ ទីនេះគឺជាកន្លែងសម្ងាប់មនុស្សរបស់ខ្មែរក្រហមកាលពីឆ្នាំ១៩៧៨

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវ: **សូមស្ដាប់ការសែ្សត និងអានរបាយការណ៍កំពង់ចាមឆ្នាំ២០០២។**

បំពេញដោយ: **ដេង ពង្សរ៉ាស៊ី**
ថ្ងៃទី**៥** ខែ**កក្កដា** ឆ្នាំ**២០០២**
ពេលវេលា: **២:៥០**

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]
MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2002

SITE FORM

Date: May 30, 2002
Latitude: N 11º 50' 22:68"
Time: 4:00

ID no: 031409
Longitude: E 105º 05' 13:86"
Location: Killing site

Team: Rasy, Sin Khin, Pon
File #: R053008A

Site Name: La Peang
District: Srey Santhor
K. Geo Zone:

[Kh]: ឡាពាង
Sub-district: Prek Po
Region:

Province: Kampong Cham
Village: Tou Ry Kraom
District:

1. Prison
Interrogation Ctr. _____
Previous Prison _____
Purpose Built _____
School _____
Wat _____
House _____
Other _____

(2. Burial site)
Pit √
Kiln _____
Rice paddy _____
River/lake _____
Well _____
Execution _____
Other _____

3. Memorial
Wat _____
Stupa _____
Brick/tile _____
Wooden _____
Other _____
_____
_____

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE:

WITNESS: Name: Pao Nguon
ADDRESS: Village: Tou Ry Kraom
Province: Kampong Cham
KR Position: Farmer

Age: 53
Sub-district: Prek Po
Occupation: Seller

Sex: Male
District: Srey Santhor
Telephone: No

Estimated number of victim: Thousands
[according to the witness: .....
Roll Number: 1650
Documents: _____

Pits: Cannot count
Report: .....]
Shots number: 35, 36

Other: _____
Photos: √

Interview:

Comments: Please, listen to the tap and go through "Kampong Cham report".

Completed by: Pong rasy PHENG
Date: July 5, 2002, time: 2:20

របាយការណ៍
ស្តីពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍នៅខេត្តកំពង់ចាម

ដោយ ផេង ពន្សរ៉ាស៊ី

នៅរសៀលថ្ងៃអាទិត្យទី២៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០២ នៅតាមដងវិថីនានា ទាំងនៅទីក្រុងភ្នំពេញ និងនៅកន្លែងឯទៀតមានដីតាមទៅដោយតំណក់ទឹកភ្លៀង និងមានចរាចរណ៍កកស្ទះដោយកន្លែង។ នៅតាមផ្លូវជាតិលេខ៦ ឯណោះវិញតាមរយៈភ្លើងចង្កៀងរថយន្ត ខ្ញុំបានសង្កេតឃើញមានសតុល្ហិតជាច្រើនបានចេញមកទាំងហូរៗបង្ហូតខ្លួន និងសំដែងនូវភាពក្លាហានរបស់ខ្លួនក្នុងការប្រឡែងលេងជាមួយទឹកភ្លៀងដែលកំពុងធ្លាក់ខ្លោកៗដែលស្ទើរតែមើលផ្លូវមិនឃើញផង។ សតុកង្កែប ហ៊ីង បានលោតប្រជែងគ្នាដេញចាប់សតុល្ហិតៗធ្វើជាចំណីដោយមិនខ្វាចសេចក្តីស្លាប់។ រឿងហេតុនេះបានធ្វើឲ្យខ្ញុំគិតទៅដល់ការខិតខំប្រែងធ្វើការទាំងឈឺទាំងជាដើម្បីប្តូរមកវិញនូវរបបអាហារប្រចាំថ្ងៃតាមលទ្ធភាពនៃកម្លាំងរបស់ខ្លួនម្នាក់ៗ។ សតុ«មេភ្លៀង»បានហើរព្រោងព្រាតហាក់ចង់ប្រកួតប្រជែងនឹងទឹកភ្លៀងដែលកំពុងធ្លាក់យ៉ាងសន្ធាប់។ នៅតាមដងវិថីឆ្ពោះទៅកាន់ខេត្តកំពង់ចាម រថយន្តរបស់ខ្ញុំបានក្លាយទៅជាដំណើរផ្សងព្រេងតែម្នាក់ឯងនៅលើកំណាត់ផ្លូវជាតិដ៏រលោងស្រិលដែលមានចម្ងាយ១២៨គីឡូម៉ែត្រពីទីក្រុងភ្នំពេញ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ក៏គ្មានអ្វីគួរឲ្យបារម្ភឡើយពីរឿងសន្តិសុខ។ នៅវេលាម៉ោងប្រមាណ៨យប់ ក្រុមស្រាវជ្រាវខ្ញុំបានធ្វើដំណើរទៅស្នាក់នៅសណ្ឋាគារមេគង្គដែលមានទីតាំងស្ថិតនៅតាមបណ្តោយដងទន្លេចិនត្បែរគល់ស្ពានដែលទើបនឹងសាងសង់ថ្មី។

ព្រលឹមថ្ងៃទី២៧ខែឧសភាឆ្នាំដដែល ដោយស្ថិតក្នុងគោលបំណងច្បាស់លាស់មួយដែលបានរៀបចំតាំងពីប៉ុន្មានថ្ងៃមុន ខ្ញុំបានធ្វើដំណើរទៅកាន់ស្រុកដំបែរទាំងព្រលឹមដោយឆ្លងកាត់ស្ពានទន្លេចិន និងស្រុកត្បូងឃ្មុំ។

ស្រុកដំបែរ

ក្នុងចម្ងាយដ៏ប្រមាណជាង៨០គីឡូម៉ែត្រពីទីរួមខេត្តកំពង់ចាម ខ្ញុំបានធ្វើដំណើរអស់រយៈពេលដ៏តិចមួយម៉ោងទើបទៅដល់សាលាស្រុកដំបែ។ គ្មាននរណាម្នាក់សោះនៅក្នុងការិយាល័យនៃសាលាស្រុកដ៏កញ្ចាស់មួយមានតែក្មេងៗឃ្វាលគោដែលនៅអង្គុយលេងនៅក្រោមដើមឈើនាបរិវេណសាលាស្រុក។

ព្រំប្រទល់នៃស្រុកដំបែគឺ ខាងកើតជាប់នឹងស្រុកមេមត់, ខាងលិចជាប់នឹងស្រុកក្រូចឆ្មារ និងស្រុកត្បូងឃ្មុំ, ខាងជើងជាប់នឹងស្រុកស្ទឹង ខេត្តក្រចេះ និងខាងត្បូងជាប់នឹងស្រុកពញាក្រែក។ សណ្ឋានដីនៃស្រុកនេះជាដីខ្ពង់រាប និងរាលទំនាបហើយដែលជាដីមានដីជាតិ។ ប្រជាជនភាគច្រើនជាអ្នកប្រកបរបរធ្វើស្រែចម្ការ និងដាំកៅស៊ូជាលក្ខណៈគ្រួសារ។ មានប្រជាជនភាគតិចណាស់ជាអ្នករកស៊ី លក់ដូរនិងជំនួញ។លក្ខណៈភូមិសាស្ត្រនៃស្រុកនេះមិនមានភាពស្មុគស្មាញប៉ុន្មានទេ។ មានឃុំចំនួន៧ ជាចំណុះនៃស្រុកដំបែគឺឃុំនាងទើច, ទឹកជ្រោ, ត្រពាំងព្រីង, សេដា, ដំបែ, គោកស្រុក និងចុងជាច។ ឃុំទាំងអស់នេះ គឺជាគោលដៅនៃការស្រាវជ្រាវរបស់ខ្ញុំនិងក្រុមស្រាវជ្រាវ។

១) ឃុំនាងទើច

កាលពីឆ្នាំ១៩៩៨ ឃុំនេះបានត្រូវចុះពិនិត្យនិងសិក្សាស្រាវជ្រាវរួចហើយទៅលើទីតាំងតែមួយគត់គឺ ខ្នុរចាស។ ខ្នុរចាស់ គឺជាទីតាំងសម្ភាប់និងមន្ទីរសន្តិសុខតំបន់ដែលធំជាងគេនៅក្នុងស្រុកដំបែ។ ក្រុមដែនទីបានប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីនកំណត់កូអរដោណេភូមិសាស្ត្ររួចរាល់ហើយ។ ក្រៅពីទីតាំង ខ្នុរចាស់ នេះទៅ ឃុំនេះពុំមានទីតាំងសម្ភាប់ ឬមន្ទីរសន្តិសុខណាផ្សេងទៀតទេសម្រាប់ធ្វើការស្រាវជ្រាវទេ។

២) ឃុំសេដា

មេឃុំឈ្មោះ សែម ណែម បានរាយការណ៍ពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍នៅក្នុងឃុំរបស់គាត់ថ្លាប់ថា មានមន្ទីរសន្តិសុខមួយកន្លែងដែលប្រើប្រាស់ជាមន្ទីរសន្តិសុខប្រចាំស្រុកដំបែគឺ មន្ទីរសន្តិសុខព្រៃបុស្សក្រោល។ មន្ទីរនេះមានឈ្មោះ កាន ជាប្រធានក្តាប់រួមនៅក្នុងមន្ទីរតាំងពីកកើតដំបូងនៅឆ្នាំ១៩៧៦រហូតដល់មន្ទីរនេះត្រូវបញ្ចប់នៅចុងឆ្នាំ១៩៧៨។ អ្នកទោសទាំងអស់ ត្រូវបញ្ជូនមកកាន់មន្ទីរស្រុកនៅភូមិខ្លាយសិន ទើបត្រូវបញ្ជូនបន្តទៅកាន់មន្ទីរសន្តិសុខព្រៃបុស្សក្រោល ហើយបន្ទាប់នឹងធ្វើការសម្ភាប់តែម្តង។ ណែម បានបន្តថា អ្នកទោសទាំងអស់សុទ្ធតែជាយុទ្ធនារីរបស់ខ្មែរក្រហមដែលរត់ចោលជួរ ពេលត្រូវបញ្ជូនទៅកាន់ទល់ដែនវៀតណាមដើម្បីធ្វើសង្គ្រាម។ ណែម បានថ្លាប់ថា ឃើញមានរោងចំនួនពីរដែលមានស្នាមចោះជញ្ជាំងដើម្បីសឹកខ្នោះដាក់អ្នកទោស។ តាមការចាំនស្មានរបស់ ណែម ថាមានអ្នកទោសប្រហែល២០នាក់ប៉ុណ្ណោះបានជាប់នៅក្នុងរោងទាំងពីរនោះ ហើយដែលក្រោយមកបានត្រូវយកទៅសម្ភាប់ចោលទាំងអស់នៅក្នុងរណ្តៅមួយក្បែរនោះ។ នៅក្រោយថ្ងៃរំដោះទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ណែម បានទៅមើលទីតាំងនោះ ក៏ប្រទះឃើញមានឆ្អឹង និងអណ្តូងមួយ ព្រមទាំងមានបំណែកខោអាវដែង។

ព្រៃបុស្សក្រោល ស្ថិតនៅក្នុងព្រៃជ្រៅមួយក្នុងឃុំសេដា ស្រុកដំបែ ខេត្តកំពង់ចាម។ ណែម បានឲ្យាយទៀតថា កម្រមាននរណាម្នាក់ហ៊ានធ្វើដំណើរទៅកាន់ទីនោះណាស់ ព្រោះជាព្រៃជ្រៅដែលមានចម្ងាយ៥គីឡូម៉ែត្រពីភូមិ។ ចំពោះការធ្វើដំណើរទៅកាន់ទីនោះ គឺត្រូវធ្វើដំណើរដោយថ្មើរជើង។

ការបោះបង់ចោលទីតាំងមួយកន្លែងនេះ គឺជាគំនិតរបស់ខ្ញុំផ្ទាល់ ព្រោះខ្ញុំគិតថាអាចធ្វើឲ្យមានរឿងហេតុផ្សេងៗកើតឡើងចំពោះក្រុមស្រាវជ្រាវខ្ញុំ។ នៅពេលក្រោយ ប្រសិនបើមានលទ្ធភាព ខ្ញុំនឹងចុះស្រាវជ្រាវទៅលើទីតាំងនេះម្តងទៀត។

៣) ឃុំត្រពាំងព្រីង

ជាឃុំមួយដែលស្ថិតនៅបែកខាងជើងនៃស្រុកដំបែ។ ខ្ញុំមិនបានធ្វើដំណើរទៅកាន់ឃុំនេះទេ ព្រោះមានពត៌មានមកថ្លាប់ថាមានអំពើចោរកម្ម និងប្លន់កើតមានជាញឹកញាប់ចំពោះអ្នកធ្វើដំណើរ។ ម្យ៉ាងទៀតផ្លូវទៅកាន់ឃុំនេះមានលក្ខណៈពិបាក។ ខ្ញុំមិនដឹងថានៅឃុំនេះមានទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ប៉ុន្មានឡើយ ព្រោះគ្មានអ្នកផ្តល់ពត៌មាន។

៤) ឃុំទឹកជ្រោ

នៅវេលាម៉ោង៩ព្រឹកថ្ងៃត្រង់ថ្ងៃទី២៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០២ ក្រុមខ្ញុំបានទៅជួបជាមួយអភិបាលរងស្រុកដំបែរនៅនឹងផ្ទះរបស់គាត់ និងហួសទៅជួបជាមួយមេឃុំទឹកជ្រោ ដើម្បីសាកសួរពីទីតាំងប្រលាយពូជសាសន៍។ ជាលទ្ធផល ខ្ញុំបានទទួលពត៌មានថាមានទីតាំងប្រលាយពូជសាសន៍មួយស្ថិតនៅខាងជាយឃុំឯណោះ។ ទីតាំងនោះមានឈ្មោះថា**ជាំត្រកួន**។ ជាំត្រកួន គឺជាតំបន់ដាច់ស្រយាលមួយដែលមិនងាយនឹងធ្វើដំណើរទៅដល់ឡើយ។ ដោយសារតែមានភ្លៀងធ្លាក់ជាប់ៗគ្នា ទើបក្រុមខ្ញុំមិនអាចធ្វើដំណើរទៅបានឡើយ និងម្យ៉ាងទៀតមានរបាយការណ៍ពីមន្ទីរឃុំមកថា មានអំពើចោរកម្ម និងបន្ទស់ផ្សេងៗដែលអាចនឹងកើតមានជាយថាហេតុដែរ។ ទីតាំងនេះត្រូវការធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់តាមចម្ការកៅស៊ូជាច្រើនកន្លែងទើបទៅដល់ទីនោះ។ ជាំត្រកួន គឺជាមន្ទីរឃុំឃាំង និងកន្លែងសម្ងាប់របស់ខ្មែរក្រហម។ ប្រជាជន១៧មេសាជាច្រើនត្រូវបានត្រូវជាប់នៅក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខជាំត្រកួន ហើយដែលក្រោយមកបានត្រូវយកទៅសម្ងាប់ចាំងអស់នៅក្នុងរណ្តៅ B-52 ដែលទម្លាក់ដោយទាហាននៃរបបលន់ណុល។

៥) ឃុំចុងជាច

មានទីតាំងចំនួនពីរគឺ ត្រពាំងត្នោត និងបុស្សបង្គីរស្ថិតនៅក្នុងឃុំចុងជាច។ ត្រពាំងត្នោត គឺជាឈ្មោះនៃមន្ទីរសន្តិសុខស្រុកទឹកជ្រោ(ឈ្មោះស្រុកនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមដែលបច្ចុប្បន្នជាស្រុកដំបែ)។ មន្ទីរសន្តិសុខនេះស្ថិតនៅខាងជើងភូមិតារាមប្រហែល៣គីឡូម៉ែត្រ។ បុស្សបង្គី គឺជាទីតាំងសម្ងាប់។ ជនរងគ្រោះដែលបានបញ្ជូនមកពីតុកត្រពាំងត្នោត បានត្រូវយកមកដាក់បណ្តោះអាសន្ននៅភូមិតាមាយថ្មី ហើយបន្ទាប់មកត្រូវយកមកសម្ងាប់ចាំងអស់នៅបុស្សបង្គីនេះ។

ទីតាំងទាំងពីខាងលើ ថ្វីត្បិតតែបានទទួលពត៌មានខ្លះៗ ប៉ុន្តែក្រុមស្រាវជ្រាវខ្ញុំមិនអាចចុះទៅដល់បានឡើយ។ មូលហេតុនៃការមិនចុះទៅនេះ គឺបណ្តាលមកពីទីតាំងនេះស្ថិតនៅឆ្ងាយដាច់ស្រយាលពីភូមិដែលមានប្រជាជនរស់នៅច្រើន និងគ្មានផ្លូវសម្រាប់ធ្វើដំណើរតាមកង់ ម៉ូតូ ឬរថយន្តឡើយ។ គ្រាន់តែចំណាយពេលទៅលើការធ្វើដំណើរទៅកាន់ទីតាំងនេះ គឺត្រូវចំណាយពេលអស់ជិតមួយថ្ងៃ។ ខ្ញុំបានត្រឡប់មកកាន់ឃុំដំបែវិញនៅរសៀលម៉ោងជិត៣ថ្ងៃដដែល។

៦) ឃុំដំបែរ

ព្រៃមន្ទីរកុមារ (ទីតាំងសម្ងាប់)

លេខកូតភូមិសាស្ត្រ ០៣០៤០៣

រយៈកំពស់ (N) 12º 00'17:95"

រយៈទទឹង (E) 105º 52'58:22"

ខ្ញុំបានធ្វើដំណើរកាត់តាមសាលាស្រុកដំបែ ឆ្ពោះមកទិសខាងលិចប្រហែលជា១០គីឡូម៉ែត្រតាមផ្លូវអភិវឌ្ឍន៍មួយខ្សែរបស់អង្គការ"Trip" រួចទើបបត់ទៅកាន់ទិសខាងជើងតាមផ្លូវលេខ៧៣ប្រហែល៥គីឡូម៉ែត្រ

ទៀតទើបទៅដល់ទីតាំងសម្ងាប់មួយកន្លែងឈ្មោះថាមន្ទីរកុមារ។ មន្ទីរកុមារគឺជាមន្ទីរដែលស្ថិតនៅក្នុងព្រៃជ្រោ មួយកន្លែងក្នុងភូមិជយ័សម្បត្តិ ឃុំដំបែ ស្រុកដំបែ។ មន្ទីរនេះបានត្រូវសាងសង់ឡើងដើម្បីធ្វើជាមន្ទីរអប់រំ កែប្រែក្មេង។ ដែលចូលចិត្តលួចនេះលួចនោះកាលពីអំឡុងឆ្នាំ១៩៧៥-៧៦។ លុះដល់ឆ្នាំ១៩៧៧រហូតមក ដល់ចុងឆ្នាំ១៩៧៨ មន្ទីរកុមារនេះបានក្លាយទៅជាកន្លែងឃុំឃាំងបណ្តោះអាសន្នមួយ សម្រាប់ស្តុបអ្នកទោស ដែលបម្រុងយកទៅសម្ងាប់នៅក្នុងព្រៃមួយខាងក្រោយមន្ទីរនេះប្រហែល២០០ម៉ែត្រ។ មុំ អៀច អាយុ ៧២ឆ្នាំ សព្វថ្ងៃរស់នៅភូមិជយ័សម្បត្តិ ឃុំដំបែ ស្រុកដំបែ បានប្រាប់ថា អ្នកទោសទាំងអស់ត្រូវបណ្តើរយក មកចងនៅក្នុងមន្ទីរកុមារនេះ ហើយក្រោយមកត្រូវអូសតាមច្រកទ្វារក្រោយនៃមន្ទីរយកទៅកាន់កន្លែងសម្ងាប់ ដោយគ្មាននរណាម្នាក់ដឹងឡើយ។ ជនរងគ្រោះដែលត្រូវបាននាំយកទៅសម្ងាប់នោះបានត្រូវស្គាល់យ៉ាងច្បាស់ ថាជាទាហានដែលពិការដៃដកសមត្ថភាព។ ហ៊ិន គឿ អាយុ៥៨ឆ្នាំ ជាប្រធានឃុំដំបែ បាននិយាយថាទាហាន ទាំងនេះបានត្រូវចាប់ខ្លួន និងយកមកដើតាមសហករណ៍នានាក្នុងឃុំដំបែទាំងមូល។ គាត់រំឭកទៀតថា ទាហាន ទាំងនេះសុទ្ធតែជាមនុស្សអសមត្ថភាពខាងសឹកសង្គ្រាម។ ដូច្នេះអ្នកទាំងនោះត្រូវតែមករស់នៅក្នុងសហករណ៍ ជាមួយប្រជាជនដើម្បីធ្វើស្រែចម្ការ និងលើកដង្វរ។ នៅឆ្នាំ១៩៧៣ ទាហានពិការទាំងនោះត្រូវបានចាប់ខ្លួន។ នៅឆ្នាំ១៩៧៦ ទាហានទាំងនោះត្រូវសម្ងាប់ទាំងអស់តាមរូបភាពកុហកបោកប្រាស់ពីពួកខ្មែរក្រហមថាត្រូវទៅ បន្តការរៀនសូត្រ និងហ៊ឺកហាត់បន្ថែមនូវបច្ចេកទេសខាងសង្គ្រាម។ ការកុហកនេះត្រូវ មុំ អៀច រៀបរាប់ ថា បានធ្វើឡើយដោយខ្មែរក្រហមខាងនិរតី។ រយៈពេលចាំថ្ងៃនៃការសម្ងាប់ ទីតាំងមន្ទីរកុមារបានត្រូវហាម ឃាត់ចំពោះការឆ្លងកាត់ផ្សេងៗ។ សារ៉ែត សព្វថ្ងៃរស់នៅភូមិជយ័សម្បត្តិ ឃុំដំបែ បានបញ្ជាក់ពីរឿងនេះថា គាត់ត្រូវហាមឃាត់ដោយក្មេងខ្មែរក្រហមដែលនិយាយរដឹង។ នៅក្បែរមន្ទីរកុមារនោះ ក្នុងខណៈពេលដែលគាត់ មានបំណងចូលទៅបេះបន្លែបង្ការយកមកធ្វើម្ហូបដើម្បីសហករណ៍។ ដុតពីរយៈពេលនៃការហាមឃាត់នេះទៅ មន្ទីរកុមារដែលពីមុនធ្លាប់តែមានមនុស្សទាំងគ្រួសារៗរស់នៅ ត្រូវប្រែក្លាយជាកន្លែងដែលស្ងាត់ជ្រងំគួរឲ្យខ្លាច។ ឯការចញចូលនានាត្រូវកាត់បន្ថយដោយគ្មានការបង្ខំ។ ហឿង ហឿង អាយុ៤២ឆ្នាំ បាននិយាយថា គាត់បានបណ្តើរដែកចូលទៅក្នុងព្រៃនោះនាឆ្នាំ១៩៧៦ ដើម្បីរកសត្វ។ ពេលទៅដល់ទីតាំងនោះស្រាប់តែគាត់ បានប្រទះឃើញមានសាកសពស្ងាប់ពេញអណ្តូងទឹកចំនួន២ និងរណ្តៅបេចំនួន១។ ហឿង មានអារម្មណ៍ភ័យ ខ្លាចនឹងសភាពការណ៍បែបនេះ ហើយគាត់ក៏បានត្រឡប់ទៅកាន់ផ្ទះរបស់គាត់វិញ ដោយបានពាំនាំទៅជាមួយ នូវដំណឹងពីការសម្ងាប់មនុស្សនៅក្នុងអណ្តូង និងរណ្តៅបេទៅប្រាប់គេឯងគ្រប់គ្នាឲ្យដឹងពីរឿងនេះ។ ក្រោយមក ហឿង បានរត់គេចខ្លួនពីការតាមចាប់របស់ខ្មែរក្រហម។ កំហុសនៃការតាមចាប់នេះ ហឿង បានរាយការណ៍ ថា មកពីគាត់ដឹងពីការសម្ងាប់មនុស្សនៅក្នុងព្រៃខាងក្រោយមន្ទីរកុមារ។ ហឿង បានបន្តទៀតថា សាកសព ទាំងនោះសុទ្ធតែគាត់ធ្លាប់បានជួបកាលពីពេលខ្មែរក្រហមបណ្តើរមកបញ្ចូលក្នុងមន្ទីរកុមារ។ ជនរងគ្រោះប្រ មាណ៦០០នាក់បានត្រូវដឹកជញ្ជូនមកពីស្រុកមេមត់មុនពេលសម្ងាប់បន្តិច។ ថ្ងៃត្បិតតែពេលនោះ ហឿង ទើបតែមានអាយុជាង១០ឆ្នាំ ប៉ុន្តែព្រឹត្តិការណ៍ទាំងអស់បានធ្វើឲ្យ ហឿង ព្រឺក្បាលនិងខ្លាចសេចក្តីស្លាប់ជាពន់ ពេក។ ជាសំណាងល្អ ហឿង បានរួចផុតពីសេចក្តីស្លាប់ ហើយបានរស់រានមានជីវិតរហូតដល់បច្ចុប្បន្ន។

ហឿង បានជូនខ្ញុំនិងក្រុមស្រាវជ្រាវទៅពិនិត្យមើលទីតាំងដោយផ្ទាល់ ព្រមទាំងបានធ្វើបទសម្ភាសន៍យ៉ាងវែងមួយដល់ខ្ញុំ។ ហឿង បាននិយាយថា ថ្ងៃត្រិតែគាត់រស់នៅទីនេះ(ភូមិជ័យសម្បត្តិ) ប៉ុន្តែគាត់មិនដែលបានមកដល់ទីតាំងសម្ងាប់ទេ ព្រោះនាំឲ្យគាត់នឹកឃើញតែរឿងមិនសប្បាយចិត្ត។ រណ្តៅបេនិងអណ្តូងទឹកចំនួនពីរទៀតនៅតែមានស្ងាកស្នាមនៅឡើយ ជាមួយនឹងការដុះយ៉ាងប្រជ្រៀតគ្នានៃរុក្ខជាតិទាំងឡាយ។

៧)ឃុំគោកស្រុក

វត្តថ្មី (ទីតាំងសម្ងាប់)

លេខកូតភូមិសាស្ត្រ ០៣០៤០៤

រយៈកំពស់ (N) 11º 59'40:33"

រយៈទទឹង (E) 105º 51'07:32"

បន្ទាប់ពីការធ្វើរនៅឃុំដំបែបានត្រូវបញ្ចប់ទៅ ខ្ញុំបង្ហួសមកធ្វើការនៅក្នុងឃុំគោកស្រុកទៀត។ ស្ថិតនៅតាមបណ្តោយផ្លូវលេខ៧៣ ក្រុមខ្ញុំបានធ្វើដំណើរមកដល់វត្តមួយឈ្មោះថា វត្តថ្មី ដែលជាទីតាំងសម្ងាប់កាលពីជំនាន់ខ្មែរក្រហម។ ប្រជាជនមូលដ្ឋានភាគច្រើនដែលបច្ចុប្បន្នរស់នៅក្នុងទឹកដីកំណើតរបស់ខ្លួន បានដឹងត្រប់ៗគ្នាថា នៅក្នុងបរិវេណវត្តថ្មីនេះមានការសម្ងាប់មនុស្សដាក់នៅក្នុងរណ្តៅB-52មួយ និងមួយទៀតគឺអណ្តូងទឹក។ រឿងហេតុនេះបានកើតឡើងនៅក្នុងចុងឆ្នាំ១៩៧៧ ហើយបន្តរហូតមកដល់ចុងឆ្នាំ១៩៧៨។ ភូមិភាគបូព៌ាទាំងមូលបានត្រូវរង្គោះរង្គើរដោយសារតែសោកឹមបានក្បត់ទឹងបដិវត្តន៍។ ប្រជាជនស្លូតត្រង់ជាច្រើនបានត្រូវសម្ងាប់ទាំងហ្វូងៗដោយគ្មានពិចារណាអ្វីឡើយ។ ចំណែកកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមខាងបូព៌ាទាំងអស់បានត្រូវចាប់ខ្លួន និងសម្ងាប់ស្ទើរអស់។ កម្មាភិបាលខាងភូមិភាគនិរតីបានចូលខ្លួនមកគ្រប់គ្រងជំនួសគ្រប់តំណែងទាំងអស់នៅភូមិភាគបូព៌ាដោយសមមិត្តក្មេងៗ។ ការជម្លៀសប្រជាជនមូលដ្ឋានបានចាប់ផ្តើមធ្វើឡើង ដោយឲ្យធ្វើដំណើរទៅកាន់ខេត្តកំពង់ស្ពឺ និងកំពង់ធំ។ ក្នុងការជម្លៀសនេះ អ្នកខ្លះបានត្រូវសម្ងាប់ព្រោះតែភាពរឹងរូស និងតមាត់តករដល់កម្មាភិបាលក្មេងៗទាំងនោះ។

នាង ខន ជាប្រធានភូមិឈើទាលជ្រុំបាននិយាយប្រាប់ថា នៅពេលដែលគាត់កំពុងត្រូវជម្លៀសចេញទៅលិច(គោលដៅប្រហែលជាខេត្តកំពង់ស្ពឺនិងកំពង់ធំ) ស្រាប់តែឃើញមានអ្នកខ្លះបានបណ្តើរបញ្ជោសទីសជាមួយគាត់ឆ្ពោះមកកាន់វត្តថ្មីនេះដើម្បីសម្ងាប់។ ខន បានគេចខ្លួនជាមួយគ្រួសាររបស់គាត់ក្នុងពេលជម្លៀសបានបន្តិច។ ខន ព្រមទាំងគ្រួសារបានវិលត្រឡប់ក្រោយមករកផ្ទះដែលគាត់បានស្នាក់នៅពីមុនមក។ ខន បានជួបប្រទះហេតុការណ៍ដ៏ចម្លែកមួយ គឺមានការសម្ងាប់មនុស្សនៅក្នុងបរិវេណវត្តថ្មីដែលស្ថិតនៅក្នុងភូមិឈើទាលជ្រុំ ឃុំគោកស្រុក ស្រុកដំបែ។ ខន ធ្លាប់បានជាប់ឆោសនៅក្នុងវត្តថ្មី ដោយសារមូលហេតុមិនព្រមជម្លៀសទៅតាមអ្នកឯទៀត ព្រមទាំងបានទទួលទណ្ឌកម្មយ៉ាងច្រើនពីសន្តិសុខទៀតផង។ ក្រោយមក ខន បានលួចរត់គេចខ្លួនទៅកាន់ស្រុកកំណើតឪពុករបស់គាត់នៅខេត្តព្រៃវែងជាមួយក្រុមគ្រួសាររបស់គាត់។

ការសម្ភាប់មនុស្សនៅវត្តថ្មី បានត្រូវឈ្មីខ្ទុះខ្ទាយពីមាត់មួយទៅមាត់មួយស្ទើរតែពេញឃុំគោកស្រុកទាំងមូល ដោយសារការឃើញច្បាស់នឹងភ្នែកនូវចំនួនសាកសពយ៉ាងច្រើននៅក្នុងអណ្តូងទឹក និងរណ្តៅបេ។ ខន បានរៀបរាប់ថា នៅពេលដែលគាត់បានត្រឡប់មកពីស្រុកកំណើតរបស់ឪពុកគាត់មកវិញ ក៏បានទៅកាន់វត្តថ្មីដែលពេលនោះគឺចំពេលដែលមានការដឹករកមាសពីប្រជាជនក្នុងស្រុកទៅលើរណ្តៅបេ និងអណ្តូងនោះ។ ខន បានឃើញមានឆ្អឹងយ៉ាងច្រើននៅលើមាត់រណ្តៅ ហើយដែលភាគច្រើនគឺជាឆ្អឹងក្មេង។ ព្រោះមានលលាដ៏ក្បាលសុទ្ធតែតូច។ ចំណែកអណ្តូងវិញ ក៏មានឆ្អឹងច្រើនដែរ ប៉ុន្តែ ខន បានជ្រាប់ថាមានភាគច្រើនជាមនុស្សចាស់។

នៅក្នុងបរិវេណវត្តថ្មីនេះ មានរណ្តៅបេចំនួនមួយនៅបែកខាងកើតព្រះវិហារជាប់នឹងផ្លូវជាតិលេខ៧៣ និងអណ្តូងមួយទៀតស្ថិតនៅចម្ងាយប្រហែល ១ ០ ០ ម៉ែត្រពីរណ្តៅបេបែកខាងលិច។ ចំពោះការប៉ាន់ស្មានចំនួនសាកសពដែលបានស្ថាប់នៅក្នុងអណ្តូង និងរណ្តៅខាងលើ ខន បានសន្និដ្ឋានតាមដែលគាត់បានឃើញផ្ទាល់ភ្នែកនូវចំនួនឆ្អឹងលលាដ៏ក្បាលដែលបានបោះមកលើដីថា មានចំនួនប្រហែលជាង ៨ ០ ក្បាល។ ចំណែកឯនៅក្នុងប៉ុន្មានទៀត គាត់មិនបានដឹងឡើយ។

ស្រុកចម្ការលើ

១) អណ្តូងតាស៊ុន ឬអណ្តូងអាស្ងើន

លេខកូតភូមិសាស្ត្រ ០៣០២១១

រយៈកំពស់ (N) 12º 20'00:03"

រយៈទទឹង (E) 105º 11'32:58"

ដីឡូមួយកន្លែង ដែលស្ថិតនៅបែកខាងត្បូងឈៀងខាងលិចសាលាឃុំចម្ការអណ្តូងនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ បានលាក់បំពួននូវទីតាំងសម្ភាប់មនុស្សធំៗចំនួនពីរកន្លែងគឺ អណ្តូងតាស៊ុន ឬអណ្តូងអាស្ងើន អស់រយៈពេលជាង២ ០ ឆ្នាំកន្លងមកហើយ។ ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅក្នុងឃុំចម្ការអណ្តូងទាំងមូល មានតែមួយផ្នែកនៃប្រជាពលរដ្ឋប៉ុណ្ណោះដែលបានដឹងពីការសម្ភាប់មនុស្សនេះ។ រឿងរ៉ាវនៃការសម្ភាប់រង្គាលនៅក្នុងអណ្តូងតាស៊ុនបានត្រូវរ៉ាយរ៉ាប់ជ្រាប់ដោយលោកមេឃុំចម្ការអណ្តូងដល់ក្រុមស្រាវជ្រាវខ្ញុំដូចតទៅៈ

នៅឆ្នាំ១៩៧៧ មានអ្នកទោសជាច្រើនពាន់នាក់ដែលភាគច្រើនជាប្រជាជន១៧មេសា, អ្នកដែលជាប់និន្នាការនយោបាយពីសង្គមចាស់ និងប្រជាជនដែលបានជម្លៀសមកពីស្រុកបារាយណ៍ ខេត្តកំពង់ធំ បានត្រូវដឹកដោយរថយន្តធំៗ ជាច្រើនគ្រឿងចូលទៅកាន់ទីតាំងសម្ភាប់នៅក្នុងបរិវេណដីឡូរបស់ តាស៊ុន និងដីឡូផ្សេងដទៃទៀតដែលស្ថិតនៅបែកខាងត្បូងផ្លូវធំដែលមានប្រជាជនរស់នៅច្រើន។ គោលបំណងនៃការជម្លៀសនេះគឺយកមកសម្ភាប់ចោល។ ការបោកប្រាស់ជាពាក្យសម្តីទាំងឡាយបានត្រូវធ្វើឡើងចំពោះប្រជាជនទាំងនោះ។ គ្មាននរណាម្នាក់ដឹងថាជាការកុហកយកមកសម្ភាប់ឡើយ។ ទីបំផុតការសម្ភាប់បានប្រព្រឹត្តិឡើងនៅស្ទើរតែជារៀងរាល់ថ្ងៃ។ ដោយផ្នែកនៅក្នុងអណ្តូងចំនួន២ នៃបរិវេណដីឡូរបស់តាស៊ុន មានជនរងគ្រោះមួយផ្នែកបាន

ត្រូវសម្លាប់ទម្លាក់អណ្តូងដោយព្រនង់។ ជនរងគ្រោះដែលបានស្លាប់ទាំងនោះមានចំនួនប្រហែល ១ ០ ០ ០ នាក់ នៅក្នុងអណ្តូងទឹកធំៗចំនួន២ ដែលមានជម្រៅប្រហែលជា ១ ០ ម៉ែត្រ។

ម៉ែន មួង អាយុ ៤៨ឆ្នាំ ជាប្រធានឃុំចម្ការអណ្តូងបានបន្តថា វត្តចម្ការអណ្តូងគឺជាទីស្នាក់អាស្រ័យរបស់ឃាតករខ្មែរក្រហមក្នុងអំឡុងពេលសម្លាប់មនុស្ស។ ទីវត្តនេះក៏ជាកន្លែងសួរចម្លើយ និងធ្វើទារុណកម្មមកលើអ្នកទោសដែរ។ ក្នុងករណីនេះគឺកើតមានតែចំពោះប្រជាជនមូលដ្ឋានប៉ុណ្ណោះដែលបានប្រព្រឹត្តខុសនឹងបទបញ្ជារបស់អង្គការ។ មួង បានឃើញផ្ទាល់នឹងភ្នែកនូវឈាមប្រឡាក់ពេញខ្លួនពួកឃាតករនៅពេលដែលពួកគេត្រឡប់មកពីធ្វើការវិញ។ ជាលទ្ធផល គ្មានអ្នកទោសណាម្នាក់បានរួចខ្លួនពីសេចក្តីស្លាប់ឡើយ។ ការសម្លាប់មនុស្សយ៉ាងសាហាវឃោរឃៅនេះ បានត្រូវ មួង ធ្វើការសន្និដ្ឋានថា ជាការសម្លាប់តាមដែនការដែលបានប្រគល់ពីថ្នាក់លើ។ មួង បានបន្តទៀតថា គាត់បានឮផ្ទាល់នឹងត្រចៀកនូវសម្តីរបស់កម្មាភិបាលម្នាក់(មិនស្គាល់ឈ្មោះ) និយាយថា ពួកគេ(ខ្មែរក្រហម) មានដែនការសម្លាប់មនុស្សឲ្យអស់ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ១ ៩ ៧ ៨ - ៧ ៩ ព្រោះនឹងបានដឹកជញ្ជូនជនជាតិចិនមកដាក់ជំនួសវិញ។ តាំងពីនោះមក មួង បានសង្កេតឃើញមានជនជាតិចិន ខ្លះៗបានមកធ្វើការនៅក្នុងស្រុកចម្ការលើដោយស្ថិតក្នុងភាពអាថ៌កំបាំងបំផុត។

នៅឆ្នាំ ១ ៩ ៧ ៨ ការសម្លាប់មនុស្សនៅស្រុកចម្ការលើ បានត្រូវដាក់សកម្មភាពយ៉ាងតក់ក្រហល់បំផុត ដោយសារតែមានសារចរណ៍មួយពីគណៈ ៨ ៧ ០ មកថា លែងឲ្យមានការសម្លាប់មនុស្សតទៅទៀត។ ដែនពល់ បច្ចុប្បន្នជាកម្មករចាក់ជរកៅស៊ូនៅក្នុងភូមិលេខ ១ ឃុំចម្ការអណ្តូង បាននិយាយថាគាត់ជាប្រជាជនដែលមានស្រុកកំណើតនៅក្នុងខេត្តកំពង់ធំ ប៉ុន្តែដោយមានការជម្លៀសពីខ្មែរក្រហមតាំងពីជំនាន់ដែលគ្រប់គ្រងដោយរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមកកាន់ស្រុកចម្ការលើ ទើបរហូតមកដល់ពេលនេះ គាត់នៅតែបន្តរស់នៅទីនេះរហូតមក។ ពល់ ជាកម្មកានីម្នាក់ដែលមានចិត្តអំណត់អត់ធ្មត់បំផុតនៅពេលធ្វើការ។ ពល់ បានបង្ហើបប្រាប់ថា គាត់បានខំប្រឹងប្រែងធ្វើការគ្មានថ្ងៃឈប់ឡើយ ព្រោះចង់បាននូវរបបនៃការហូបចុកគ្រប់គ្រាន់។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី គាត់ក៏ត្រូវមានឈ្មោះយកទៅសម្លាប់ចោលដែរ។ ជាសំណាងរបស់គាត់ ពល់ បានរួចខ្លួនពីការសម្លាប់ដោយសារតែសារចរណ៍របស់គណៈ ៨ ៧ ០ បានធ្លាក់មកអនុវត្តន៍ទាន់ពេល។ ចំណែកការដឹកជញ្ជូនមនុស្សពីកន្លែងផ្សេងៗ មកសម្លាប់ក៏ត្រូវដាច់ និងក្រោយមកបន្តិចក៏បានបញ្ឈប់ជាបន្ទាន់។ គំរោងដែនការសម្លាប់មនុស្សដោយវិធីសាស្ត្រហៅមកប្រជុំដោយដាក់បង្កែគ្រាប់បែកឲ្យស្លាប់ទាំងអស់ ក៏ត្រូវខកខានទៅវិញ ការគ្រប់គ្រងបែបផ្តាច់ការ បានប្រែក្លាយទៅជាភាពធម្មតាតែក្នុងរយៈពេលខ្លីបំផុតសម្រាប់ប្រជាជនទូទៅ មុននឹងថ្ងៃរំដោះ ៧ ខែមករា ឆ្នាំ ១ ៩ ៧ ៩ ចូលមកដល់។

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ ១ ៩ ៧ ៩ មក រណ្តៅទាំងឡាយបានត្រូវគាស់ធ្វើឆ្នូងក្នុងគោលបំណងតែមួយគឺរកមាស និងវត្ថុមានតម្លៃដទៃទៀត។ ឆ្នឹងទាំងឡាយបានគរចោលនៅលើដីក្បែររណ្តៅដែលគាស់នោះ។ ក្រោយមកក៏មានការប្រមែប្រមូលយកទៅថែរក្សាទុកនៅវត្តចម្ការអណ្តូងដែរ ប៉ុន្តែដោយការធ្វេសប្រហែស ឆ្នឹងទាំងនោះបានត្រូវបំផ្លាញអស់ដោយសតុពាហនៈ និងពុកផុយ។

២) សន្តិសុខចម្ការកៅស៊ូគីឡូលេខ២ (សន្តិសុខ និងទីតាំងសម្ងាប់)

លេខកូតភូមិសាស្ត្រ ០៣០២១២

រយៈកំពស់ (N) 12º 21'13:53"

រយៈទទឹង (E) 105º 12'59:99"

មន្ទីរឃុំឃាំងមួយកន្លែងបានត្រូវសាងសង់ឡើងដើម្បីឃុំឃាំងអ្នកទោសដែលជាប្រភេទអ្នកលួចនេះលួចនោះ ខ្លិលច្រអូសមិនធ្វើការ កម្មករចម្ការកៅស៊ូ និងឥហានដែលខុសឆ្គងនឹងវិន័យរបស់អង្គការជាដើម។ សន្តិសុខនេះមិនមែនជាសន្តិសុខរបស់ស្រុក ឬតំបន់ទេ ប៉ុន្តែវាជាសន្តិសុខរបស់ឃុំចម្ការអណ្តូង។ មន្ទីរសន្តិសុខនេះមិនមានឃុំឃាំងប្រភេទប្រជាជន១៧មេសាទេ ប៉ុន្តែមានឃុំឃាំងច្រើនជាប្រភេទប្រជាជនដែលជាប់ពាក់ពន្ធ័នឹងនិន្នាការនយោបាយពីសង្គមចាស់។ ពលកម្មធ្ងន់ៗបានធ្លាក់មកលើអ្នកទោសទាំងនោះជាអ្នកអនុវត្តន៍។ របបអាហារត្រូវបានកំណត់តាមកម្លាំងពលកម្មដែលបានបញ្ចេញ។ ដែង ពល់ ជាអតីតអ្នកទោសនៅក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខនេះ ហើយដែលបច្ចុប្បន្នរស់នៅភូមិលេខ១ ឃុំចម្ការអណ្តូង ស្រុកចម្ការលើ បានប្រាប់ពីការដាប់ទោសរបស់គាត់ប្រាប់ថា មានការលំបាកខ្លាំងណាស់ចំពោះការធ្វើពលកម្មនៅក្នុងគុក។ ពល់ បានបន្តថា មានភាគតិចបំផុតដែលមានការអត់ទ្រាំហើយអាចរស់នៅរហូតដល់សព្វថ្ងៃនេះ។ ការសម្ងាប់មនុស្សបានប្រព្រឹត្តិទៅជារៀងរាល់ថ្ងៃចាប់តាំងពីមន្ទីរនេះបានបង្កើតដំបូងនៅឆ្នាំ១៩៧៦-៧៧។ ពល់ បានប្រាប់ថា ខ្លួនគាត់បានដឹងថាមានការសម្ងាប់មនុស្សច្រើនណាស់នៅចម្ការកៅស៊ូគីឡូលេខ២នេះ ប៉ុន្តែគាត់មិនបានដឹងពីចំនួនពិតប្រាកដឡើយ។ ប្រធានឃុំចម្ការអណ្តូង ម៉ែន មួង បានបន្តែមថា គាត់បានឃើញរណ្តៅចំនួនពី៣០ទៅ៤០រណ្តៅ។ រណ្តៅទាំងនោះបានត្រូវគាស់ឡើងបន្ទាប់ពីមានការដាស់ប្តូរបបសង្គមពីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមកជាសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា។ ក្រោយពីការគាស់ មួង បានសង្កេតឃើញថាមានឆ្អឹង និងលលាដ៏ក្បាលយ៉ាងច្រើននៅពាសពេញដីនៃចម្ការកៅស៊ូ។ ចំនួនទាំងនោះបានត្រូវ មួង ធ្វើការសន្និដ្ឋានថា មានចំនួនប្រហែលពី៣០០ទៅ៤០០សាកសព។ សាកសពទាំងនេះ បានត្រូវសម្ងាប់ដោយកងសន្តិសុខដែលស្ថិតនៅក្រោមបញ្ជារបស់សាត ជាមេសន្តិសុខនៅចម្ការកៅស៊ូគីឡូ២។ សាត ជាមនុស្សដែលបានបញ្ជូនមកពីភូមិភាគនិរតីឲ្យមកកាន់កាប់នៅទីនេះ។ ការសម្ងាប់មនុស្សនៅចម្ការកៅស៊ូគីឡូលេខ២នេះ មិនមែនស្ថិតនៅក្នុងដែនការសម្ងាប់ទេ ប៉ុន្តែវាជាការសម្ងាប់ដើម្បីព្រមាននូវទោសកំហុសដែលខ្លួនដាល់បានប្រព្រឹត្តិខុសនិងអ្វីដែលអង្គការចង់បាន។

ម៉ែន មួង បានប្រាប់ថាមានគ្រួសារមួយនោះ(ភ្លេចឈ្មោះ) បានត្រូវយកទៅសម្ងាប់ទាំងគ្រួសារដោយសារមូលហេតុមានបងប្អូនធ្វើជាឥហានសម័យលន់ ណុល។ នៅប្រហែលជាពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧៨ មានសារាចរណ៍របស់គណៈ៧៧០ មួយបានចេញឲ្យអនុវត្តន៍នូវគ្រប់កន្លែងទាំងអស់ ដែលសារាចរណ៍នោះមានអត្ថន័យជាចំហរថា «ឲ្យដំណើរការសម្ងាប់មនុស្ស»។ សារាចរណ៍នេះ បានចេញយឺតពេលបន្តិចចំពោះការសម្ងាប់មនុស្សអស់ជាង៣០០នាក់ នៅមន្ទីរសន្តិសុខចម្ការកៅស៊ូគីឡូលេខ២។ ដែង ពល ជាអ្នកទោសម្នាក់ដែលត្រូវយកទៅសម្ងាប់ដូចគេឯងដែរ ប៉ុន្តែគាត់បានត្រូវដោះលែងវិញបន្ទាប់ពីសារាចរណ៍នេះបានចេញប្រកាសជាផ្លូវការមក។

ពល់ បានអានសារាចរណ៍នេះដោយផ្ទាល់នឹងភ្នែក ហើយបានដឹងច្បាស់ថាពិតជាមានការលើកលែងចំពោះការសម្លាប់មនុស្សពិតមែន និងព្រមទាំងដឹងថានៅក្បាលខាងលើនៃសារាចរណ៍នេះ មានដាក់ថា «គណៈ៨៧០» ។

អតីតមន្ទីរសន្តិសុខចម្ការកៅស៊ូតីប្លេ១២ បានក្លាយទៅជាការិយាល័យផ្នែកកងជីវពលការពារចម្ការកៅស៊ូចម្ការអណ្តូងនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ។ ចំណែកឯកន្លែងកប់សាកសពដែលមានចម្ងាយពី១ ០ ០ - ១ ៥ ០ ម៉ែត្រពីមន្ទីរសន្តិសុខនេះ បានក្លាយទៅជាដីរាបស្មើនៃតំបន់ដំណាំកូនកៅស៊ូ ។

ស្រុកស្រីសន្ធរ

១) វិទ្យាល័យស្រីសន្ធរ (មន្ទីរសន្តិសុខ និងទីតាំងសម្លាប់)

លេខកូតភូមិសាស្ត្រ ០ ៣ ១ ៤ ០ ៧

រយៈកំពស់ (N) 11º 50'22:68"

រយៈទទឹង (E) 105º 05'13:86"

មន្ទីរសន្តិសុខតំបន់មួយបានត្រូវបង្កើតឡើងនៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៧៣ បន្ទាប់ពីទឹកដីស្រុកស្រីសន្ធរបានក្លាយទៅជាតំបន់រំដោះ ។ ឈ្លើយសឹកជាច្រើនដែលជាកងកម្លាំងរបស់របបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ បានត្រូវចាប់ខ្លួន និងត្រូវបញ្ជូនមកឃុំឃាំងនៅក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខនេះ ។ ជនរងគ្រោះត្រូវបានបែងចែកជាប្រភេទធ្ងន់ និងស្រាល ហើយការរស់នៅក៏ត្រូវចែកដាច់រវាងបុរសនិងស្ត្រីដែរ ។ តេក មាស បានរស់នៅដាច់ពីប្តីរបស់គាត់នៅក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខតំបន់នេះ ។ តេក មាស បច្ចុប្បន្នជាអនិជនរស់នៅប្រទេសអូស្ត្រាលី (បានជួបជាមួយខ្ញុំនៅពេលដែលគាត់បានវិលមកថែរក្សាផ្ទះម្តាយរបស់គាត់) គឺជាអ្នកទោសដែលជាប់ចោទពីរឿងធ្លាប់បានបំពាក់កម្រងផ្កាឲ្យសម្តេចឪ និងមានប្តីធ្លាប់ជាតម្រួតយោធាកាលពីជំនាន់សាធារណរដ្ឋខ្មែរ ។ ពេញមួយរបបដែលគ្រប់គ្រងដោយខ្មែរក្រហម តេក មាស បានរស់នៅក្រៅការឃុំឃាំងតែរយៈពេលខ្លីប៉ុណ្ណោះ គឺមុនពេលបែកថ្ងៃរំដោះឆ្នាំ១៩៧៩បន្តិច ។ មាស បានប្រាប់ថា គាត់បានជាប់គុកចំនួនបីកន្លែងគឺ មុនដំបូងគេនៅវិទ្យាល័យស្រីសន្ធរ បន្ទាប់មកនៅវត្តទូរីនិងក្រោយបង្អស់នៅស្រុកពារាំងខេត្តព្រៃវែង ។ ក្នុងរយៈពេលជាប់ឃុំឃាំងនៅវិទ្យាល័យស្រីសន្ធរ គាត់មានការលំបាកយ៉ាងខ្លាំងទាំងការហូបចុក ការធ្វើការងារ និងការរស់នៅ ។ បន្ទប់ឃុំឃាំងមួយៗរបស់អ្នកទោសគឺមានប្រដាប់ទៅដោយពាងទឹកមួយសម្រាប់ដាក់លាមកដ៏របស់អ្នកទោស ។ មាស បានតួញតែ្ពរថា គាត់មានកើតរមាសពេញខ្លួន ព្រោះសត្វសង្កើចខាំដោយសារតែគ្មានភាពអនាម័យ ។ គ្មានសម្លៀកបំពាក់សម្រាប់ដាស់ប្តូរឡើយ ។ មាស បានស្គាល់អ្នកទោសដូចគាត់ចំនួនពីរនាក់ទៀតគឺ ជួង រង្សី និងអ្នកដែលមានពូជពង្សវៀតណាមត្រកូលស្តេចម្នាក់ទៀត(មិនចាំឈ្មោះ) នៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំងនៅវិទ្យាល័យស្រីសន្ធរ ប៉ុន្តែក្រោយមកអ្នកទាំងពីរនោះបានត្រូវដាស់ឲ្យមកភ្នំពេញ ។ ចំណែកគាត់បានត្រូវដាស់ឲ្យមកនៅមន្ទីរសន្តិសុខមួយទៀតនៅវត្តទូរី បន្ទាប់ពីមានការបែកបាក់សាមគ្គីផ្ទៃក្នុងរវាងបក្ខពួកខាងសោភ័ម និងអង្គការបក្ស ។

មន្ទីរសន្តិសុខតំបន់ ដែលមានទីតាំងស្ថិតនៅក្នុងបរិវេណនៃវិទ្យាល័យស្រីសន្ធរនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ បានបញ្ចប់អណត្តិការងាររបស់ខ្លួននៅចុងឆ្នាំ១៩៧៥ គឺជាពេលដែលបានសម្លាប់អ្នកទោសដែលជាប្រភេទធ្ងន់រួចមកនៅបរិវេណខាងក្រោយជាប់នឹងរបងវិទ្យាល័យនោះ ។ ឯអ្នកទោសស្រាល បានត្រូវដោះលែងឲ្យទៅតាម

សហការណ៍ផ្សេងៗក្នុងស្រុកខ្លះ និងខ្លះទៀតបានត្រូវដម្ទៀសបន្តទៅកាន់កន្លែងឃុំឃាំងផ្សេងទៀត។ ប្តីរបស់គេក មាស បានត្រូវសម្លាប់ដោយសារតែមានទោសធ្ងន់ពីរឿងបានជាប់និទ្ទាការនយោបាយពីសង្គមចាស់។ ទៀត អូន អាយុ៤១ឆ្នាំ រស់នៅក្នុងភូមិព្រែកពោធិ៍ក្រោម ឃុំព្រែកពោធិ៍ ដែលបច្ចុប្បន្នជាជាងមាំស៊ីន បាននិយាយថា ការសម្លាប់មនុស្សនៅក្នុងបរិវេណនៃវិទ្យាល័យស្រីសន្ធរគឺចាប់ផ្តើមសម្លាប់ខ្លាំងពីឆ្នាំ១៩៧៤ ហើយបានបញ្ចប់នៅវិញនៅចុងឆ្នាំ១៩៧៥ ព្រោះពេលនោះ អូន គឺជាកងចល័តស្រុកស្រីសន្ធរ។ អូន បានសន្និដ្ឋានថាមានចំនួនសាកសពប្រមាណ៥០០នាក់បានស្ថាប់នៅក្នុងរណ្តៅជាច្រើននៅបែកខាងក្រោយជាប់នឹងរបងវិទ្យាល័យ។ ចាប់តាំងពីដើមឆ្នាំ១៩៧៦មកដល់ថ្ងៃរំដោះទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ទីតាំងនេះត្រូវស្ថិតក្នុងភាពទំនេរគ្មានមនុស្សរស់នៅ ប៉ុន្តែនៅតែមានឈ្មោះជាមន្ទីរសន្តិសុខតំបន់ដដែល។

២) វត្តព្រែកពោធិ៍មង្គល (ទីតាំងសម្លាប់)

លេខកូតភូមិសាស្ត្រ ០៣១៤០៨

រយៈកំពស់ (N) 11º 50'11:70"

រយៈទទឹង (E) 105º 05'13:86"

ប្រជារាស្ត្រខ្មែរទូទៅតែងតែចាត់ទុកវត្តអារ៉ាម ជាកន្លែងសម្រាប់រំងាប់នូវបញ្ហាផ្សេងៗរវាងផ្លូវលោកនិងផ្លូវធម៌ ហើយក៏ជាកន្លែងដែលអប់រំមួយផ្នែកឲ្យមនុស្សចេះស្ងែងយល់ពីបុណ្យនិងបាប។ ប៉ុន្តែដូយទៅវិញវត្តអារ៉ាមគឺជាកន្លែងមួយដែលផ្តល់ភាពងាយស្រួលក្នុងការសម្លាប់មនុស្សនារបបខ្មែរក្រហមទៅវិញ។ បរិវេណនៃវត្តព្រែកពោធិ៍ បានក្លាយទៅជាទីតាំងសម្លាប់មនុស្សកាលពីចន្លោះឆ្នាំ១៩៧៦និង១៩៧៨។

បន្ទាប់ពីមន្ទីរសន្តិសុខនៅវិទ្យាល័យស្រីសន្ធរត្រូវរំលាយទៅ ការសម្លាប់មនុស្សនៅក្នុងវត្តព្រែកពោធិ៍មង្គលបានចាប់ផ្តើមឡើង។ ព្រះវិហារ និងសាលាឆាន់ បានត្រូវយកធ្វើជាកន្លែងឃុំឃាំងបណ្តោះអាសន្ននៃអ្នកទោសទាំងឡាយដែលបានដឹកជញ្ជូនមកពីគ្រប់កន្លែង។ ការសម្លាប់បានប្រព្រឹត្តិទៅនៅពេលយប់ចាប់ពីម៉ោង៧រហូតដល់ម៉ោង៨ទៀបភ្លឺ និងជួនកាលបន្តរហូតដល់ម៉ោង៧ព្រឹក។ ការសម្លាប់មនុស្សបានចាប់ផ្តើមឡើងនៅឆ្នាំ១៩៧៦ ប៉ុន្តែមិនទាន់មានសម្លាប់ច្រើនទេ។ លុះមកដល់ឆ្នាំ១៩៧៨ ការសម្លាប់បានធ្ងើឡើងទ្រង់ទ្រាយទៅលើជនរងគ្រោះទាំងឡាយនោះ។ រណ្តៅធំៗ ដែលបានដឹករួចជាស្រេច គឺជារណ្តៅដែលត្រៀមកប់សាកសពដែលបានសម្លាប់។ រណ្តៅទាំងនោះបានដឹកឡើងនៅតាមចន្លោះដើមដូងដែលស្ថិតនៅបែកខាងជើង និងខាងត្បូងព្រះវិហារព្រែកពោធិ៍មង្គល។ ទៀត អូន បានអះអាងថាខ្លួនគឺជាអ្នកដែលបានសែងខ្មោចយកទៅកប់ចោលនៅក្នុងរណ្តៅដែលបានដឹករួចនោះ។ អូន បានប្រាប់ថា មានចំនួនពី៣០ទៅ៤០រណ្តៅដែលមានផ្ទុកសាកសព ហើយដែលក្នុងមួយរណ្តៅៗមានសាកសពពី១០ទៅ១៥នាក់។ ភាគច្រើននៃជនរងគ្រោះដែលបានស្លាប់នោះ គឺជាប្រជាជន១៧មេសា អ្នកជាប់និទ្ទាការពីសង្គមចាស់ ជាប់ខ្សែយួន ខ្សែចាម និងខ្សែចិន។ ខបករណ៍សំខាន់ក្នុងការសម្លាប់គឺមានដំបង និងដែកភ្លៅរនេះ។ អូន បានរាយការណ៍ពីមូលហេតុនៃការសម្លាប់នេះថា មកពីអ្នកទោសទាំងនោះបានបំផ្លាញអង្គការលើគ្រប់វិស័យ។ ការសម្លាប់មនុស្សនៅវត្តព្រែកពោធិ៍មង្គល គឺប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងលក្ខណៈអាថ៌កំបាំងបំផុត។ មាំស៊ីនភ្លើងបានត្រូវបញ្ឆេះឡើងយ៉ាងលាន់ឮពេញទីធ្លាវត្ត

ដើម្បីកុំឲ្យមានការស្តាប់ឮនូវការសម្លាប់មនុស្សនេះពីប្រជាជនដែលរស់នៅជាប់នឹងបរិវេណវត្ត។ គំនរខោអាវយ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់បានស្ថិតនៅលើខឿននៃព្រះវិហារ និងនៅលើសាលាឆាន់។ អ្នក និយាយថា មុនពេលសម្លាប់ខ្មែរក្រហមបានបញ្ជាឲ្យដោះខោអាវចេញអស់ពីជនរងគ្រោះ ហើយក្រវែងតរចោលនៅលើឥដ្ឋយ៉ាងរាយប៉ាយ។ រហូតមកដល់ថ្ងៃរំដោះទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ គំនរខោអាវទាំងនោះនៅតែគ្មាននរណារុះរើឡើយ ប៉ុន្តែចាប់ពីឆ្នាំ១៩៨០មក គំនរខោអាវនេះត្រូវជជុះរើយ៉ាងពាសវាលពាសកាល។ ចំណែកឯរណ្តៅទាំងឡាយបានត្រូវគាស់ក្នុងបំណងស្វែងរកមាសពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងភូមិ។ ចំណែកវត្ថុតាងនានាដូចជាដំបង ដែកក្តៅរនេះ ក៏ត្រូវស្ថិតនៅនឹងកន្លែងកើតហេតុដែរ។

៣) ឡពាង (ទីតាំងសម្លាប់)

លេខកូតភូមិសាស្ត្រ ០៣១៤០៩

រយៈកំពស់ (N) 11º 50'22:68"

រយៈទទឹង (E) 105º 07'09:30"

ឡពាង គឺជាឈ្មោះដែលអ្នកស្រុកនៅភូមិទូរីក្រោម ឃុំព្រែកពោធិ៍ និយមហៅគ្រប់ៗរូបតាំងពីដើមរៀងមករហូតដល់បច្ចុប្បន្ននេះ។ រឿងរ៉ាវនៃទីតាំងឡពាងនេះបានត្រូវរៀបរាប់ប្រាប់ថាជាកន្លែងផលិតពាងគ្រប់ប្រភេទកាលពីជំនាន់សង្គមចាស់។ លុះមកដល់ជំនាន់ដែលគ្រប់គ្រងដោយខ្មែរក្រហម ឡពាងបានក្លាយទៅជាកន្លែងសម្លាប់មនុស្សយ៉ាងសាហាវមួយនៅឃុំព្រែកពោធិ៍។ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅក្នុងស្រុកស្រីសន្ធរទាំងមូលសុទ្ធតែបានដឹងគ្រប់គ្នាថា អតីតឡពាងកាលពីសង្គមចាស់ គឺជាកន្លែងសម្លាប់មនុស្សរបស់ខ្មែរក្រហម។ ជ្រាំ ងួន អាយុ៥៣ឆ្នាំ រស់នៅភូមិទីរក្រោម ឃុំព្រែកពោធិ៍ ស្រុកស្រីសន្ធរ បានប្រាប់ឲ្យដឹងថា ការសម្លាប់មនុស្សនៅឡពាងនេះគឺប្រព្រឹត្តទៅនៅឆ្នាំ១៩៧៨ ដោយខ្មែរក្រហមខាងភូមិភាគនិរតី។ ជនរងគ្រោះ គឺជាប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុងឃុំព្រែកពោធិ៍ទាំងមូល និងមួយចំនួនទៀតបានត្រូវដឹកឡានធំៗមកកាន់ទីតាំងនេះទាំងពេលថ្ងៃ។ គ្មាននរណាម្នាក់បានឃើញការសម្លាប់មនុស្សនៅទីតាំងឡពាងដោយផ្ទាល់នឹងភ្នែកឡើយ។ ងួន បានប្រាប់បន្តថា ការជញ្ជូនមនុស្សចូលមកកាន់ទីតាំងសម្លាប់ឡពាង ហាក់ដូចជាក្បួនហែរកឋិនមួយអញ្ចឹង។ ប្រជាជនដែលរស់នៅជាប់នឹងបរិវេណទីតាំងសម្លាប់នោះ មិនហ៊ានទៅក្បែរៗឡើយ ព្រោះខ្លាចស្លាប់ដោយសារតែចង់ដឹងហេតុការណ៍។ ពក វ៉ាន់ឌិន អាយុ៥៨ឆ្នាំ ជាប្រជាជនរស់នៅក្នុងភូមិព្រែកពោធិ៍ក្រោម ឃុំព្រែកពោធិ៍ បានរៀបរាប់ប្រាប់ពីហេតុការណ៍ដែលគាត់បានពើបប្រទះឃើញឆ្នឹងជាច្រើនបានរសាត់មកជាប់នឹងមងរបស់គាត់ពេលច្រាំងទន្លេកន្លែងឡពាងនោះបានជាក់ចូលក្នុងទឹកទន្លេថា ថ្ងៃមួយ (មិនចាំ) ពេលដែលគាត់បានទៅរាយមងនៅពីមុខច្រាំងទន្លេដែលជាអតីតកន្លែងកប់ខ្មោចកាលពីជំនាន់ខ្មែរក្រហមនៅឡពាង ស្រាប់តែយប់ឡើងច្រាំងទន្លេនោះបានជាក់ស្រុតចូលទៅក្នុងទឹកទន្លេអស់ជាច្រើនម៉ែត្រ។ រណ្តៅកប់ខ្មោចជាច្រើនបានត្រូវជាក់ទៅជាមួយដីនោះទៅក្នុងទន្លេ។ លុះព្រឹកឡើង វ៉ាន់ឌិន បានទៅដោះត្រីស្រាប់តែប្រទះឃើញមងរបស់គាត់មានជាប់សុទ្ធតែលលាដ៏ក្បាល និងឆ្អឹងជាច្រើនទៀត។ វ៉ាន់ឌិន បន្តថា មិន

ត្រឹមតែគាត់ប៉ុណ្ណោះទេ សូម្បីតែអ្នកឯទៀតក៏ដូច្នេះដែរ។ ស្ថិតក្នុងសភាពបែបនេះ ម្ចាស់មធ្យោបាយខ្លះបានត្រូវបោះបង់ចោលមធ្យោបាយរបស់ខ្លួនទៅជាមួយលលាដ៏ក្បាល និងឆ្នឹងនោះនៅក្នុងទឹកទន្លេហួតទៅ។ ចំណែក ភ័ន ឌិន មិនដូច្នោះទេ គាត់បានចុះដោះលលាដ៏ក្បាល និងឆ្នឹងទាំងនោះចេញពីមធ្យោបាយរបស់គាត់បោះចោលទៅក្នុងទឹកទន្លេអស់ទៅ ហើយសារមធ្យោបាយត្រឡប់មកដូរវិញដែលមានជាប់ត្រីយ៉ាងច្រើនផង។ ភ័ន ឌិន និងមិត្តភក្តិគាត់ពីរបីនាក់ទៀតមានឈ្មោះ អួន និងតឹមហេង រស់នៅក្នុងភូមិ-ឃុំជាមួយគ្នា បានរំឭករឿងរ៉ាវនៃការសម្លាប់មនុស្សនៅឡពាងប្រាប់ខ្ញុំថា មានសម្លាប់ភាគច្រើនជាកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមខាងបូព៌ា ព្រោះការសម្លាប់នេះបានប្រព្រឹត្តិទៅនៅអំឡុងឆ្នាំ១៩៧៧-៧៨ដែលជាការកាន់កាប់យ៉ាងពេញទំហឹងរបស់ខ្មែរក្រហមខាងនិរតី។ ហ៊ុយ លី និង ហ៊ុយ សេង គឺជាកម្មាភិបាលធំៗប្រចាំស្រុកស្រីសន្ធរ និងកូនចៅក្រោមបង្គាប់ជាច្រើនទៀត បានត្រូវដឹកតាមរទេះសេះយកមកសម្លាប់ចោលនៅទីតាំងឡពាងនេះទាំងអស់។ ការសម្លាប់មិនបានប្រើអាវុធជាឧបករណ៍ទេ។ ក្រោយថ្ងៃរំដោះឆ្នាំ១៩៧៩ វត្ថុតាងដែលនៅសល់រួមមានរណ្តៅជាច្រើន និងដែកភ្លៅរទេះដែលមានរុំក្រណាត់ដើម្បីទ្រាប់ដៃក្នុងការវាយប្រហារមនុស្ស។ ដែកភ្លៅរទេះនេះបានត្រូវប្រមូលទុកដាក់យ៉ាងត្រឹមត្រូវនៅក្បែរកន្លែងកើតហេតុ។ ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីច្រាំងទន្លេត្រូវជាក់ទៅ កស្តុតាងទាំងនោះបានត្រូវជាត់ស្រមោលអស់ដែរ។ ឆ្នឹងមួយភាគធំត្រូវជាត់អស់ដោយសារតែការជាក់ច្រាំងទន្លេនេះ។ ចំណែកមួយភាគតូចដែលបានមកពីការដើរសើរនៅលើដីបន្ទាប់ពីមានការជាក់ច្រាំងរួច បានត្រូវប្រជាពលរដ្ឋដែលបច្ចុប្បន្នមានទីលំនៅនៅក្បែរៗនោះយកមកតម្កល់ក្នុងក្តារមឈូសធ្វើពីបន្ទះក្តារមួយហើយបានយកទៅកប់ក្នុងដីក្រោមដើមឈើមួយ។ ការកប់នេះបានធ្វើឡើងបន្ទាប់ពីមានការឯកភាពគ្នារវាងប្រជាជនក្នុងភូមិទាំងអស់។ នៅពេលដែលខ្ញុំបានទៅស្រាវជ្រាវដល់ទីកន្លែង មានប្រជាពលរដ្ឋជាច្រើននាក់បានប្រាប់ថា អដ្ឋិធាតុនេះបានកប់តែក្នុងរយៈពេលថ្មីៗនេះបន្តិច។ មានរណ្តៅជាច្រើនទៀត មិនទាន់បានជាក់ស្រុតនៅឡើយទេ។ ចម្ការចេកជាច្រើនគុម្ពបានដាំពីលើរណ្តៅទាំងនោះ។ ភាពជាក់ស្រុតដោយសារតែចរន្តទឹកហូរ នឹងអាចធ្វើឲ្យមានការជាក់ស្រុតបន្តែមទៀតនាឆ្នាំខាងមុខ។ ប្រជារាស្ត្រម្នាក់(មិនស្គាល់ឈ្មោះ) បាននិយាយថាច្រាំងទន្លេនេះ មានជាក់ជារៀងរាល់ឆ្នាំមិនដែលខានឡើយ។

ទោះជាប៉ុន្មានឆ្នាំខាងមុខទៀតនេះ ចរន្តទឹកបានបុកទំលាយច្រាំងទន្លេនៃទីតាំងសម្លាប់ឡពាងអស់គ្មានសល់ក៏ដោយ ប៉ុន្តែអ្វីដែលស្ថិតនៅក្នុងដួងចិត្តរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទៅថាជាទីតាំងសម្លាប់មនុស្សនោះ គឺពិតជាមិនអាចបំភ្លេចបានឡើយ។

មានសាកសពរាប់ពាន់នាក់ បានត្រូវសម្លាប់ដោយដំបង និងដែកភ្លៅរទេះ។ សាកសពទាំងអស់បានកប់នៅក្នុងរណ្តៅជាច្រើន(មិនអាចរាប់បាន) ជាប់នឹងច្រាំងទន្លេដែលជាអតីតឡដុតពងគ្រប់ប្រភេទ។

ស្រុកកងមាស

ទីតាំងដែលមិនបានទៅដល់

១) វត្តគុហារ ស្ថិតនៅភូមិសំរោង ឃុំព្រៃកុយ

ទីតាំងនេះមានសម្លាប់នៅបែកខាងក្រោយវត្តប្រហែល២០-៣០ម៉ែត្រ។ ជនរងគ្រោះគឺបានប្រមូលមកពីគ្រប់ភូមិទាំងអស់ក្នុងឃុំ។

ទីតាំងនេះមានសម្ភាប់នៅបែកខាងក្រោយវត្តប្រហែល២០-៣០ម៉ែត្រ។ ជនរងគ្រោះគឺបានប្រមូលមកពីគ្រប់ភូមិទាំងអស់ក្នុងឃុំ។

២) វត្តអង្គរជាន

ស្ថិតនៅក្នុងភូមិ.....ឃុំ.....

ទីតាំងនេះគ្រាន់តែជាកន្លែងសុំបប្រជាជនមួយរយៈប៉ុណ្ណោះមុននឹងយកទៅសម្ភាប់ចោលនៅបែកខាងក្រោយវត្តប្រហែល២០ម៉ែត្រ។ ការសម្ភាប់ប្រព្រឹត្តទៅចាប់ពីម៉ោង៧ល្ងាចរហូតដល់ម៉ោង៨ភ្លឺ និងជួនកាលបន្តរហូតដល់ម៉ោង៧ព្រឹក។

៣) ស្ទាយពន្ធ័

ស្ថិតនៅក្នុងភូមិ..... ឃុំខ្ចៅ

ប្រភេទជនរងគ្រោះជាប្រភេទប្រជាជន១៧មេសា និងអ្នកជាប់និន្នាការពីសង្គម។

៤) ទួលកុកឃួ

ស្ថិតនៅឃុំសំរោង (ទល់មុខព្រៃចារ)

ទីតាំងនេះមានអ្នកស្លាប់ប្រមាណ ២០០០នាក់។